Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 640 — ՈՒՐԲԱԹ 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 5 ՄԱՐՏ 1886 — 28 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

غلطه ده نورادونكيان خانده ده اوله‌جق دره‌لك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
» »	Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց »	եւ սերպական		
թղթատարով	տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ սերպական			
թղթատարով	վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանկ	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս գրուած լրագրոյ մասերու գնաքը ֆոռէնութիւնն վրայ է։ Խմբագրութիւնս գրուած նամակ կամ դրութիւն ետ չտրուի։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Դ. ՊՈՒԼԻՈ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1886

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔԵԱԼ

ՕՐՈՒԱՆ ՄԵԾ ԼՈՒՐՆ է Հաշտութեան կնքումը Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջև։ Մինչ կը գրէինք այս տողեր, բացորոշապէս ծանուցեալ չէր տակաւին թէ ստորագրուած բանաձեւը Սերպիոյ թէ Բ. Դրան Բանաձեւն է։ Այլ գոյնակապէս, հաշտութեան կնքումը սա արդիւնքն ունի, որ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ պատերազմը չպիտի նորոգուի։ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ բանակները պիտի լուծուին։ և ըստ ամենայն հաւանականութեան, երկուց պաւ ազգութեանց միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնը էնէ պաշտօնապէս պիտի վերսկսին։ Կ'ըսենք «գոնէ պաշտօնապէս», զի սերպ և պուլկար կառավարութիւններն իրարու դէմ յարուցանող քաղաքական և անտեսական խնդրոյ ոչ մին կարգադրուած է դեռ։

Եւ իրօք, Սերպիա դժգոհ էր պուլկարական Միութենէն։ Հիմա գոհ չէ։ Հողային փոխարինութիւն մը կը խնդրէր, Պուլկարիոյ կամ Մակեդոնիոյ կողմէ։ այլ ոչինչ ստացաւ, և ընդհակառակն, պատերազմ մը դառն դժգոհութիւնը կը պահէ իւր սրտին մէջ։

Սերպիա պատերազմէն առաջ կը գանգատէր թէ Պուլկարք իւրացուցած են բուն սերպ գաւառակներ, հակառակ Պերլինի Դաշնագրոյն։ Բայց նոյն գաւառակներ (Պրէկովա, Դրն, Կայլն,) Պուլկարաց ձեռքն են միշտ, օրք, մանաւանդ պատերազմէն ի վեր, հաստատապէս որոշած են չթողուլ զանոնք։

Սերպիա կը գանգատէր թէ Պուլկարիա ցամաքի ճամբան փակած է իւր առջեւ, որուն հետեւանքն եղած է մահացու հարուած մը տալ սերպական հողագործութեան, արհեստագործութեան եւ վաճառականութեան։ Պուլկարիա, պաշտպան-դրութեամբ, ծանր մաքսեր դրած էր Սերպիոյ արտադրութեանց վրայ, որ ապրուստի մեծ միջոց մը կը զրկուէր այսու։ Բայց այսօր Սերպիա և Պուլկարիա առեւտրական դաշնագիր մը չեն ստորագրած դեռ։

Վերջապէս, գժտութեան նիւթերն երկուց ազգաց միջև՝ կը մնան նոյն ինչ որ էին ձմրան սկիզբը։ Միայն թէ համաձայնած են չկռուիլ, և խաղաղութեան մէջ կարգադրել իրենց վէճերը։ Պուլկարիա պատերազմական տուգանք մը պահանջէլէ ետ կը կենայ. Սերպիա, թէեւ չընդունիր, բայց նաեւ զինուորութեամբ ոչ եւս կը բողոքէ պուլկարական Միութեան դէմ։ Սակայն, թէեւ ոչ անմիջական, բայց ապագայ գժտութեանց նիւթեր ոչ նուազ կան ու կը կենան ընդ մէջ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ, և այս տեսութեամբ, կնքեալ հաշտութիւնը չատ գոհացուցիչ բան մը չէ։

Բայց, միւս կողմէ, գոհացուցիչ է տեսնել թէ Արեւելեան Տագնապին եկեան մասերէն մին վերջ կը գտնէ։ Դանուբի և Պարքանաց կողմէ անմիջական հոգ չունինք այլ եւս։ Վախ չկայ որ Ռուսիա զօրք մացնէ ի Պուլկարիա և Աւստրիա՝ ի Սերպիա։ Պոսնա-Հերսէքի և Դարատաղի կողմէ զինուորական շարժմանց դրոյցք միանգամայն վերջ կը գտնեն։ Խաղաղութիւնը կ'ապահովի Արեւելեան-Հարաւային Եւրոպիոյ մէկ ընդարձակ մասին վրայ, որ տակաւին երկի սահմանուած կը թուէր նոր արիւնհեղութեանց դաշտ լինելու։

Սերպо-Պուլկար խնդրոյն փակմամբ (չենք ըսեր լուծմամբ) Արեւելեան Խնդրոյն բովանդակ ծանրութիւնը կը կեդրոնանայ հելլենական խնդրոյն վրայ։ Բայց այսօր աւելի քան երբեք անհաւանական է որ Յունաստան պատերազմ հրատարակէ Թուրքիոյ դէմ։ Եթէ կը վախցուի թէ Բ. Դուռն, երկար ժամանակ հարիւր հազարաւոր զօրք զինուց ներքեւ չպահելու հնարմամբ, պիտի փորձուի ի պատերազմ գրգռել զՅունաստան, պէտք է գիտնալ թէ Յունական Թուրքիայէն պակաս չի նեղուիր զ'իւր բովանդակ բանակ շարժուն վիճակի մէջ պահելով։ Բաց ասած, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ խնդրոյ փակմամբ, Բ. Դուռը կարող պիտի լինի Թրակիոյ և Մակեդոնիոյ զօրաբանակներն արձակել հելլենական սահմանաց վրայ, և հետեւապէս ամեն ժամանակ աւելի յուսալից կրնանք լինել թէ հելլենական խնդիրն ևս պիտի փակուի շատ չանցած։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ բանակը շատ խեղճ վիճակի մէջ է, և չի կրնար բաղդատուիլ օսմ. բանակին հետ, որ անոր դէմ կանգնած է։ Այսպէս կը վկայէ հայրենասէր հելլէն սպայ մը, կարգ մը թղթակցութեանց մէջ զոր կ'ուղղէ առ Ատրէնէ լրագիրն Աթենաց, յետ անձամբ քննելու սահմանագլխոց վրայ շարուած հելլէն զօրաց վիճակը։ Սպայն հայրենասիրական զայրութիւն կը խօսի հելլէն բանակին վիճակին վրայ, և սքանչացմամբ կը յիշէ ընթացքն օսմ. զօրավարաց ու զօրաց, որոց արարքն հեռադէտով նշմարած է լեռան մը գագաթէն։ «Տեսայ ինչ որ Թուրքերն ըրած են արշաւանքի մը դիմադրելու համար, մինչ մեր կողմէ ոչինչ եղած է յարձակողական կամ պաշտպանողական գործողութեանց համար։ Առտուն երկու ժամ և իրիկունն ալ երկու ժամ Թուրք զօրքերն տնընդհատ կ'աշխատին, մարդանք կը կատարեն գուժարատակի ու վաշտի ձեւով, և մեծ շարժումներ՝ կիսաբաժնի ու զօրաբաժնի ձեւով։ Ուրիշ ժամանակներ ալ հողաբլուրներ կը կանգնեն, ամրութիւններ կը շինեն և ճամբաները կը հարթեն։ Ամրացուցած են ամեն բլրակ, և հրետանիներ զետեղած են որք կը հրամայեն ամեն ճամբու և կիրճի, ընդ որս պէտք է անցնին մեր զօրքեր։ Իսկ մեր հելլէն զօրքեր ծուլութեամբ ժամանակ կ'անցունեն բանակեցին մէջ։ Իրենց ամենածանր գործն է պահակի պաշտօնը։ Զինուորական մեծ շարժումներ չեն ըներ, և գրէթէ զինավարժութեամբ ալ չեն զբաղիր։ Ամրութիւն մ'իսկ չենկաւուցած, և մէկ հատ հրետանի չեն զետեղած։ Զօրավար Սապունճաքիս, որ կը հրամայէ այս կողմերս, անգամ մը չէ գնացած աչքէ անցունել Միլունսի դիրքերը։ Սահմանաց վրայ հանախմբեալ զօրաց մեծ մասին հագիւ ծանօթ է։ Մինչ, ընդհակառակն, Ասմէտ Էյուպ՝ որ կը հրամայէ Թուրք բանակին, միշտ իւր մարդոց մէջ է, և կը ներշնչէ ու կը քաջալերէ զանոնք։ Մեր բանակին կեդրոնը քանի մը փարսախ հեռի է սահմանագլխէն։ Մեր զօրքեր ցրուեալ են, և տարուրան ամ եղանակին մէջ ճամբաներ ճահիճներգարձած են պարզապէս։ Ի Դրչնոփոլունինք միայն 5,000 և ի Լարիսա 7,000 զօրք։ Թուրքերը սահմանագլխին վրայ ունին 21 վաշտ հետեւակ և 20 հրետանի, և մէկ ժամ անգին 13,000 զօրաց պահեստ մը։ » Վիէննայի լրագիրը, Ատրէնէէն արտատպելով հելլէն սպային տուած տեղեկութիւնները, դիտել կուտան թէ Պ. Կլատսդոն և Պ. տը Ֆրէսինէ, թէեւ երկուքն ալ անկեղծ հելլենասէրք, Յունաստանի վիճակն աւելի լաւ գիտէին քան նոյն ինքն Պ. Տէլիեանի, երբ պատերազմ հրատարակելէ ետ կեցուցին զայն տարօրինակ հելլէն քաղաքագէտ։ Միւս կողմէ, կ'երեւի թէ Ատրէնէի հրատարակութիւնք խորին ապատորութիւն ըրած են Ամէնի կերակոտ հարեւնասիրաց վրայ, և թերեւս նոյն իսկ հելլէն կառավարութեան վրայ, որ վերջին օրերս աւելի զգուշութեամբ կը վարուէր խաղաղութեան պահպանման համար։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ձանձրալի խնդրոյն վրայ այս օրերս նորէն կը խօսուի, Ղազի Մուխթար փաշայի մէկ զինուորական յատակագծին և Սբը Հէնրի Ուոլֆի այժմեան կացութեան առթիւ։ Ղազի Մուխթար փաշա բնիկ իսլամ զօրաբանակով մը զՏոնկոլա վերադրաւելու կողմն է։ Անգլիացիք, Մէհտիականաց նորագոյն յառաջխաղացութեան վրայ, մինչեւ ցՎատի Հալֆա քաշուեր էին. բայց թէ՛ անգլիացի և թէ՛ եգիպտացի զինուորական իշխանութեանց հաստատ կարծիքն եր պահպանել Տոնկոլայի դիրքը, կարեւոր թէ՛ ռազմական և թէ՛ քաղաքական տեսակէտով։ Մուխթար փաշա կ'առաջարկէ որ իբր 17,000 մահմէտական զօրքեր երթան վերադրաւել զՏոնկոլա, և բուն անգլիական զօրքն և այն եգիպտական զօրաբաժին որ անգլիական սպայից հրամանաց ներքեւ է, մընան ի Վատի-Հալֆա, իբրեւ պահեստ։ Փաշան կ'առաջարկէ նաեւ որ Տոնկոլա կէս-անկախ կառավարութեան մը կեդրոն լինի, Խարտէն կարգեալ Կուսակալի մը հրամանաց ներքեւ, որ պաշտօնը լինի Տոնկոլայի չորսը գտնուող արաբ ցեղերն եգիպտոսի բարեկամ պահել և Մէհտիականաց դէմ պաշտպանել բուն եգիպտոսի սահմանները։ Տոնկոլայի այն կէս-անկախ երկրին Կուսակալի պաշտման զանազան ընտրելիք կը յիշուին, որոնք են «Դերեւոց Թագաւոր» Զէպէհր փաշա, զոր Անգլիացիք աքսորած են ի Ճիպրադար, նաեւ Հիւսէին Խալիֆա, քաջ պաշտպանն Պերպերի, և Անգլիացիք ալ կ'առաջարկեն Պէյքր փաշան։—Գալով Սբը Ուոլֆի, այս մարդի քանի ամիս առաջ եօթներորդ երկինքը կը բարձրացուէր իբր ճարտար դիւանագէտ մը, անգլօ-թուրք Պայմանագրոյն կնքման առթիւ։ Մեծ պաշտօններ կը սահմանուէին Բորդամաւրի բախտաւոր երեսփոխանին։ Բայց օրչ՝ մ'իրարափոխ է մարդկային ճակատագիրը։ Պահպանողականք իշխանութենէ ինկան, և նոյն առթիւ Սբը Հ. Ուոլֆ կորցուց իւր եբեսփոխական աթոռ։ Խոստացեալ պաշտօնք չերեւցան։ Եգիպտոսի իւր համբաւաւոր դեսպանութիւն ալ՝ և է արդիւնք չտուաւ։ զի ամեն նկատմամբ ենգիպտոս այսօր ճշդիւ նոյն կացութեան մէջ է, յորում կը գտնուէր երբ Սբը Հ. Ուոլֆ։ Պոլսէ ուղեւորեցաւ Ալեքսանդրիա։ Ազատական նախարարութիւնը չի գիտեր ինչ ընէ զՍբը Հ. Ուոլֆ։ Ուստի, որոշում մը տալու հոգեն ազատ մնալու համար, Պ. Կլատսդոն և Լորտ Ռոզպերի որոշած են որ Սբը Հ. Ուոլֆ առ այժմ մնայ Եգիպտոս, բայց չգիտեն թէ ի՞նչ կրնայ ընել, կամ ի՞նչ պիտի ընէ։ Պարապ չմնալու համար, Սբը Հ. Ուոլֆ նոր «Տեղեկագիր» մը պիտի խմբագրէ Եգիպտոսի վիճակին վրայ, զետեղուելու համար Թղթածրարներու այն ստուար կոյտին տակ, ուր՝ փոշիներէ շրջապատեալ՝ կը ննջեն Տեղեկագիրք Լորտ Տրֆրինի, Լորտ Նորթպրուքի, և այլ էջ-տասնեակ անգլիացի քննիչներու, որք վերջին տարիներս իրենց Կառավարութեան տեղեկագրեցին ամենայն խնամով Եգիպտոսի երկրին ու ժողովրդեան վիճակը։

ՍԵՐՊԻՈՅ մէջ Միլան Թագաւորին դիրքը շատ խախտած լինելով պուլկարական Միութեան դէմ մղուած պայքարին ձախող ելից պատճառաւ, Տէյլի Նիւ-ս կ'իմանայ թէ Աւստրիա մը. տագիր է ի հարկին զօրք մուծանել ի Սերպիա, իւր դահուն վրայ պահելու համար Աւստրիոյ բարեկամ Միլան Թագաւորն, եթէ ժողովուրդն ուզէ տապալել զնա։—Պելկրատէ կը հեռագրուի թէ Քարաեորկեւիչ Իշխանին՝ սերպական Գահուն թեկնածուին՝ առ սերպ ժողովուրդն ուղղեալ Յայտարարութեան հազարաւոր օրինակներ դաղտնապէս մուծուած և ժողովրդեան բաշխուած են, թէեւ նոյն Յայտարարութիւնը պարունակող ամեն լրագիրք սերպ կառավարութեան կողմէ դրաւուած էին։—Նիշի և Լեսքովաչի միջեւ երկաթուղին շաբթուս մէջ կը սկսի բանիլ, և Լեսքովաչէ ի Վրանիա գծին շինութիւնն ալ կ'աւարտի մէկ ամսու մէջ։

ԲՐՈՒՍԻԱ ԵՒ ԲՈԼՈՆԻԱ. Բրուսիոյ Աւագայ ժողովն 13 ի դէմ 108 քուէով ընդունեցաւ Պ. Տէրնբուրգի առաջարկն որ կը խոստանայ Խորհրդարանին ազակցութիւնը Կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն ի մասին բոլոնական գաւառաց։ Կաթոլիկ Իշխան Ռուդոլֆ Եւ պատասխանեց թէ դերմանացման գործն յառաջ մղելու համար Կառավարութեան ունեցած իրաւունքը վճռի տակ չէ։ բայց դարուց և ազգաց աշխատութեան արդիւնքն է քաղաքակրթութիւնն, որ հետեւապէս լոկ վարչական միջոցներով չի կրնար մուծուիլ հոն ուր Նախախնամութիւնը ցեղային որոշ սահմաններ հաստատած է։ Կառավարութեան բոլոնական գաւառները գերմանացնելու ծրագիրը կը վաւերացնէ և տեւական կը գործէ գերման տարրին ու լեհ տարրին միջեւ կեցած պատերազմական վիճակն, որուն կուտայ օրինական ոյժ։ Այս պատճառաւ, Ռուդոլֆ Իշխանը չի հաւանիր այդ ծրագրոյ։ Բոլոնական խնդրոյն մէջ Կառավարութեան ընթացքը սերտիւ կապուած է կաթոլիկ եկեղեցւոյն դէմ մղեալ պայքարին հետ, զոր կ'ուզուի շարունակել ազգութեան քօղին տակ։ Ցորմէ հետէ Պ. Պիզմարք Իշխանութեան գլուխն է, Բոլոնացիք օրինական միջոցներով եւեթ կը գործեն և Իշխան-Նախարարապետին անոնց դէմ բռնած ընթացքն անարդար է։—Բոլոնացի Պ. Զոլդօվսկի հարցուց թէ Օքերսեւիչի կայսերական տեսակցութեան մէջ Պիզմարք Իշխանն արդեօք չէ՞ հաւանած Պալթիկեան գաւառաց գերման ժողովրդեան ռուսացուցման, պայմանաւ որ ինքն ալ կարող լինի գերմանացնել Բրուսիոյ Լեհերն և Ռուսերը։—Ֆոլդսէ Եպիսկոպոսն հաշտարարութեան կոչում ըրաւ։ Բայց Բրուսիոյ մէջ այս պահուս հոգին հակառակ կը փչէ լեհական դատին։ Ուստի, Աւագ Խորհրդարանին ստուար մեծամասնութիւնը տուաւ իւր հաւանութիւն Պիզմարք Իշխանին հակալեհական աշխարհավարութեան։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ. Ռուսական կառավարութիւնն Արտաքին գործոց Նախարարութեան քարտուղարն, Պ. Պակովնէտ, յատուկ պաշտօնով մը զրկեց Պապին քով։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԻՇԽԱՆՆ ի Վիէննա գտնուած միջոցին մեծաքանակ հողագործական մեքենաներ ու գործիներ գնեց և զրկեց Դարատաղ։ Ի Ռուսիա կնքած անտոկոս փոխառութեան մէկ մասն յատկացուցած է ճամբու մը շինութեան Ռիէվայէ մինչև Շ.ջտարայի լիճն և անտի մինչև Անդիջարի։ Կ'երեւի ուրեմն թէ՝ իր ներսական ուղեւորութեան մէջ քաղաքական մասնաւոր նպատակներ ունեցած լինի թէ ոչ, Նիքիտա Իշխանը, նոյն առթիւ յատուկ խնամ տարած է իւր անձերուի և աղքատ երկրին նիւթական զարգացման խնդրոյն ևս։

ԱՆԿԼԻԲԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ Ի ՊԻՐՄԱՆԻԱ. Փետր, 24ին Լորտ Տրֆրին դըբաւ Ռանկինի մէջ (Ստորին Պիրմանիա) Անկլիքան Մայր-եկեղեցւոյ մը հիմնարան։ Լսաւ թէ, իբրեւ անդամ Անկլիքան Եկեղեցւոյ, ուրախ էր ներկայ գտնուելով այս հանդէսին։ Շնորհաւորեց Անկլիքան Եպիսկոպոսը թէ կառուցանելի գեղեցիկ շէնքին մէջ եւ բեւեռի նշան մը պիտի հաստատէ քրիստոնէական կրօնին ի Պիրմանիա. բայց Փոխարքայն ևս առաւել շնորհաւորեց հանդիսականներն, որոնք հետեւեալ Քրիստոնէութեան երկնային և սուրբ վարդապետութիւնը նիւթական շէնքերէ աւելի փայլուն կերպիւ ի հանդէս պիտի բերուին հանդիսին ներկայ գտնուող անկլիքան եկեղեցականաց վարքովն և կենդանի օրինակաւ։» Լորտ Տրֆրինի կարծեաց, Պիրմանք շատ համակրելի ժողովուրդ մ'են, և երկանիկ են նոքա որք Պիրմանայ մէջ գործել կը կոչուին։—Այս «համակրելի» ժողովրդեան մէջ, միւս կողմէ, Տաքոյիտեան աւազակութիւնք կը շարունակեն, և վերջերս աւազակաց ստուար գունդ մը, յարձակելով անգլիացի զօրավարի մը վրայ, սպաննեց անգլիացի քաջ ընպայ մը, որում կարեւոր պաշտօն մը սահմանուած էր ի Վերին Պիրմանիա։

ԽՈՌՎՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԼՈՆՏՈՆ. Գործաւորական և ընկերվարական խռովութեանց առնլու համար ժամանակին պէտք եղած միջոցներն ի գործ չդնելուն պատճառաւ, Լոնտոնի Ոստիկանապետը պաշտօնանկ եղաւ։ Այն խռովութիւններէ ՀԱասաւ զ Կառավարութեան դիմացին հատուցում պահանջելով, և Կառավարութիւնը Խորհրդարանին Ծրագիր մը մատոյց, հատուցման վճռմանն համար։ Խորհրդարանին մէջ սաստիկ քննադատութիւնք եղան Ոստիկանութեան պաշտօնատան կազմակերպութեան վրայ. բայց Կառավարութիւնն հիմնական փոփոխմանց կողմը չէ. և խնդրոյն կարգադրութիւնն յետաձգած է՝ Լոնտոնի Քաղաքապետութեան վերակազմութեան խնդրոյն հետ միկտեղ ի նկատ առնլու համար։

—)(46)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ե.

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԴԷՊՔ

Այս վերժման վրայ սաստկապէս բարկացաւ Սիլաս Թորոնթալ, և մտածեց լրտեսել տալ զՏոթթորն իւր հաշոյն համար։ Հրաման եղաւ ոստիկանութեան լրտեսի մը՝ դիտել անծանօթ օտարականին ամեն արարքն ու քայլերն։

Ընթերցողք կրնան դատել Սիլաս Թորոնթալի կրած բուռն սրտատանջութիւնն երբոր լսեց թէ ծերունի Գորիք տեսակցեր էր Տոթթորին հետ, և հետեւեալ օրն ալ Տոթթորն այց տուեր էր Տիկին Պաթորիի։

—Ո՞վ է այս մարդ, կը հարցնէր ինքն իրեն։

Եւ սակայն ի՞նչ երկիւղ կրնար ունենալ սեղանաւորն իւր ներկայ վիճակին մէջ։ Տան-հինգ տարիէ ի վեր բան մ'երեւան չէր եկած իւր այն ժամանակի ի գործ դրած մեքենայութիւններէն։ Բայց և այնպէս ժիլիները։ Հակառակ ամեն ջանից և խնամոց, Տիկին Սիլաս Թորոնթալ, թէ և տակաւին անկողնին ընկած չէր, կը ծիրեր ակներև։ Արդեօք զարգապէս բարոյական պատճառ մ'ունէր այդ վիճակ։ Թերեւս այնպէս էր, բայց ոչ ոք կրցած էր տակաւին թափանցել։ Միայն սեղանաւորը կրնար ըսել թէ իւր կին, գիտնալով իւր անցեալն, անյաղթելի զզուանք մը կ'զգայ այնպիսի կեանքէ մը, որ սոսկում կը պատճառէր իրեն։

Ինչ և իցէ, Տիկին Թորոնթալի առողջական վիճակը, գրեթէ լքեալ քաղաքին բժիշկներէն, յանձնար առիթ մ'ներեւցաւ սեղանաւորին՝ իւր տենչանաց հասնելու։ Բժշկական խորհրդակցութիւն մը, այդ մը, չէր կրնար մերժուիլ Տոթթորէն, գոնէ՝ մարդասիրական նկատմամբ։

Սիլաս Թորոնթալ նամակ մը գրելով նաւը զրկեց իւր մարդոց միոյն ձեռամբ։ «Յոյժ փափաքելի է, կ'ըսէր, ստանալ ճարտար բժշկի մը կարծիքն։» Յետոյ, ներքուստ խորհելով Տոթթոր Անթէքիրթի մենանալ կեանքը մի դրպտելուն համար, կ'աղաչէր զնա ծանուցանել իրեն թէ ո՛ր օր պարտէր սպասել իրեն Սթրատոնէի ապարանին մէջ։

Հետեւեալ օրն, երբոր Տոթթորն ստացաւ զայս նամակ, որուն ստորագրութիւնը նայեցաւ նախ, երեսին մկանց ոչ մին չցնցեցաւ։ Մինչեւ վերջին տողը կարդաց, առանց բնաւ զգացնելու այն խորհրդածութիւններն որք կը զարթնուին իւր մտաց մէջ։

Ի՞նչ պատասխան պիտի տար։ Օգուտ պիտի քաղէր պատեհութենէն, որով Թորոնթալի ապարանն երթալու և սեղանաւորին ընտանեաց հետ յարաբերութեան մտնելու առիթ պիտի ունենար։ Բայց այն տունը մտնել, մինչեւ իսկ իբրեւ բժիշկ, կրնո՞ր յարմարիլ իրեն։

Տոթթորը չմտածեցաւ։ Պատասխան գրեց պարզ պիտակով մը, որ սեղանաւորին ծառային տրուեցաւ։ Պիտակն հետեւեալ խօսքը միայն կը պարունակէր.

«Տոթթոր Անթէքիրթ կը ցաւի որ չկրնար խնամել զՏիկին Թորոնթալ։ Ինք Եւրոպայի մէջ բժիշկ չէ։»

Այսչափ։

Երբոր սեղանաւորն ստացաւ զայս հակիրճ պատասխան, բարկութեամբ ճմտրեց պիտակը։ Քաջայայտ էր թէ Տոթթորը չէր ուզեր յարաբերութեան մտնել իրեն հետ։ Հաղիւ բարեբեալ մերժում մ'էր, յորմէ կը հասկցուէր թէ այդ նորանման անձին դիմաւորութիւնն անխախտ էր։

«Ակէ զատ, ըսաւ մտովին, եթէ Եւրոպայի մէջ բժիշկ չէ, ինչո՞ւ յանձն առաւ Տիկին Պաթորիի երթալ...։ Ուրիշ ի՞նչ պատճառ կրնար ունենալ անոր տունն երթալու։ Ի՞նչ գործ ունին իրարու հետ։»

Այս անսատգութիւն կը վերելքէր զՍիլաս Թորոնթալ, որոյ կեանքը բացարձակապէս խուսափեալ էր Տոթթորին ներկայութեանէն ի Կրակովա, և պիտի թռուցէր՝ քանի որ Սաւարէնս հոն մնար։ Սակայն Տոթթորին ուղղած անօգուտ հրաւէրին վրայ բնաւ խօսք չբացաւ իւր մտքով, ոչ ալ իւր ազիկան։ Իւր սրտանջութեան դաղտիքն իրեն միայն վերապահեց։ Բայց չարունակեց լրտեսել տալ զՏոթթոր Անթէքիրթ, այնպէս որ թէ՛ Կրակովայի և թէ՛ Բակուզայի մէջ անոր ընթացքն ամեն չարժմունքն իմանար։

Հետեւեալ օրն, ուրիշ դէպք մը նոր՝ բայց ոչ նուազ ծանր սրատատանջութեան նիւթ ընծեռեց նմա։

Պետրոս Պաթորի Զարայէն Բակուզա վերադարձած էր վհատեալ։ Իրեն առաջարկուած պաշտօնին վրայ չէր կրցած համաձայնիլ, այն էր՝ Հէրզէկովինի մէջ մեծաազգործական մեծ գործարանի մը տնօրէնութիւնը։

«Պայմաններն ընդունելի չէին» ըսաւ իւր մօր։

Տիկին Պաթորի որդւոյն երեսը նայեցաւ՝ առանց հարցնելու թէ պայմաններն ինչո՞ւ համար անընդունելի էին։ Ցետոյ, նորա բացակայութեան միջոցին եկած նամակը տուաւ իրեն։

Այն նամակն էր, որով Տոթթոր Անթէքիրթ իւր նաւը կը հրաւիրէր զՊետրոս Պաթորի, իւր շահուն վերաբերեալ գործի մը վրայ խօսելու համար։

Պետրոս Պաթորի իւր մօրը տուաւ զայն նամակ։ Տոթթորին հրաւէրը չէր կրնար զարմացնել զտիկին Պաթորի։

—Կ'սպասէի սրդոր, ըսաւ։

—Կ'սպասէի՞ք այս հրաւէրին, մա՛յր իմ, հարցուց երիտասարդը զարմանալով իւր մօր պատասխանին վրայ։

—Այո՛, Պետրոս...։ Տոթթոր Անթէքիրթ զիս տեսնել եկաւ քու բացակայութեանդ միջոցին։

—Գիտէ՞ք ուրեմն ո՞վ է այդ մարդն որ Բակուզայի մէջ խօսակցութեան նիւթ եղած է ժամանակէ մ'ի վեր։

—Ո՛չ, որդեակ, բայց Տոթթոր Անթէքիրթ կը ճանչէր քու հայրդ. Սանտորֆ և Զաթմար կամներուն ալ բարեկամն է եղեր, և այն պատճառաւ է որ այց տուաւ ինձ։

—Մա՛յր իմ, հարցուց Պետրոս Պաթորի հօրս բարեկամն եղած լինելուն ի՞նչ ապացոյցներ տուաւ ձեզ այդ Տոթթորն։

—Ոչինչ, պատասխանեց տիկին Պաթորի. որ չէր ուզեր հարիւր հազար Ֆիորինին խօսքն ընել, զոր Տոթթորն ալ ծածուկ պիտի պահէր երիտասարդէն։

—Եւ եթէ խաբեայ մ'է, լրտես մ'է ըսաւ Պետրոս Պաթորի։

—Կրնաս դատել, որդեակ։

—Ուրեմն կ'ուզես որ երթամ տեսնե՞մ զայն։

—Այո։ Պէտք չէ արհամարհել այնպիսի մարդ մը, որ հօրդ հետ ունեցած բարեկամութիւնը քու վրդ փոխադրել կ'ուզէ։

—Բայց ի՞նչ ընելու եկած է ի Բակուզա ըսաւ Պետրոս Շահե՞ր ունի այս երկրի մէջ։

—Թերեւս հիմնելու միտք ունի, պատասխանեց տիկին Պաթորի։ Շատ հարուստ է կ'ըսեն, և կարելի է որ շահաւոր գործ մը պիտի առաջարկէ քեզ։

—Կ'երթամ կը տեսնեմ, մա՛յր իմ, և կը հասկնամ զիս տեսնել ուզելուն նպատակն։

—Այսօր իսկ գնա տես, որդեակ, եւ իմ կողմէ ալ փոխադարձ այց տուր, վասն զի ես չեմ կրնար անձամբ երթալ։

Պետրոս Պաթորի համբուրեց զիւր մայրն և երկար սեղմեց իւր կուրծքին վրայ։ Կարծես թէ գաղտնիք մը կը խեղդէր զայն, և չէր կրնար յայտնել։ Ի՞նչ ունէր սրտին մէջ այնչափ ծանր, այնչափ դառն, զոր չէր կրնար հաւատալ իւր մօրն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՐՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ հիւանդ լինելով, երուսաղեմատուները մնաց։

Ն. Սրբազնութիւն թէև մտադիր էր անձամբ Օրթագիւղ, Վսեմ. Մաքսուտեան եղբարց ապարանքն երթալով, իրենց եղբօր Միքայէլ էֆէնտիի մահուան առթիւ իւր ցաւակցութիւնն յայտնել, սակայն իւր տկարութեանը պատճառաւ չկրնալով երթալ, ցաւակցական նամակ մ'ուղղեց Վսեմ. Մաքսուտեան եղբարց։

ԶԱՐՄԱՆՃԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆՆԵՐ

Զարմանճանի ազգայինք իրենց անիշխանական և տխուր վիճակին վրայ հեռագիր մ'ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, դարման խնդրած են։ Ն. Սրբազնութիւն հեռագրաւ պատասխանած է թէ պէտք է միամիտ լինին, քստ որում իրենց խնդիրը նկատողութեան առնուած է Կեդր. Վարչութեան կողմէ և պէտք եղածն ի գործ պիտի դրուի անյապաղ։

Միւս կողմէ, ինչպէս արդէն ծանուցինք, Ս. Պատրիարք Հայրը նամակ մ'ուղղելով Զէյթանի առաջնորդական տեղապահ Պաղճեան Տ. Բարթողիմէոս վարդապետին, յանձնարարեց որ Զարսանճաք երթալով տեղւոյն ազգայիններն հոգուն և արդելու կրօնափոխական շարժումները։

ԵԴԻՊՏՈՍԻ Ս. ԱՌԱՔԵԼՆԵՐԸՆԴ

Դեր. Իզմիրեան Մատթէոս Եպիսկոպոսի Եգիպտոսի առաջնորդութեան պաշտօնը վարելու կայս. Պէրաթը Բ. Դուռէն Պատրիարքարան զրկուած լինելով, Կրօնական ժողովոյ դիւանադպիր Արժ. Տ. Խորէն քահանայ Փէհլիվանեան յիշեալ Պէրաթն՝ հանդերձ Պատրիարքական Կոնդակաւ՝ Իսկիւտար տանելով երէկ, յանձնեց Իզմիրլեան Սրբազանին որ Մեծ Պահոց մէջ կը մեկնի յեգիպտոս։

ԲԱՐԲԵՐԴԻ ԹԵՄԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Լուր կայ թէ ի Բարբերդ, ուր դօրեղապէս հաստատուած են ամերիկացի Միսիոնարք, ձիզուիդք և Հայկազեան գործիչք, շատ մը Հայեր Ազգ. եկեղեցիէն օրապահ համար մեծ ճիգ կը թափուի որ միջոցիս Ա.յակրն կղերք կը ջանան օգտիլ Բարբերդի թեմին ուղղմտելի վիճակէն։ Առաջնորդը վախճանած է, և թեմն, ում արդէն մեծ հոգ տանող չկար, մնացած է բոլորովին անգլուխ։ Տեղւոյն Դաւառական Խառն ժողովը Պատրիարքարանէն խնդրեց առաջնորդական տեղապահ հաստատել Զիտարոս վարդապետ, որ, ինչպէս կը լսէինք մեր երեկի յօդուածով, Զոլոս Պատրիարքին օրով ի կաթոլիկութիւն դիմած է։ Բայց Զիտարոս վարդապետ անուհետեւ վերադարձած է ի դիրկ Ազգ. եկեղեցւոյ, և իբրեւ գործունեայ և ազդեցիկ եկեղեցական մը, տեղացւոց քով շատ համարում կը վայելէ եղեր։ Պատրիարքարանն ի սկզբան խորհեցաւ, (ինչպէս ծանուցուած է Արեւելքի մէջ), ի Բարբերդ զրկել Կիւրյեան Խորէն վարդապետը, կրօնափոխական շարժման մը առաջքն առնելու և առաջնորդական ընտրութիւն կատարել տալու համար։ Բայց ցաւ ի սիրտ կ'իմանանք թէ Խորէն վարդապետին ուղեւորութեան ծախքն հայթայթելու չափ դումար մը չէ կրցած գտնուիլ կեդր. Մնաուկին մէջ, և այցելու-քննիչին առաքման դաղափարը մի կողմ թողուած է։ Կեդր. Խառն ժողովն ապա զբաղեցաւ Բարբերդի թեմին առաջնորդական ընտրելոց ցուցակի մրպատրաստութեամբ, և բոլորովին մերժելով տեղւոյն Խառն ժողովոյն խնդիրն, որովհետեւ Զիտարոս վարդապետ երբեմն օտարացած էր Ազգ. եկեղեցիէն, առաջնորդական ընտրելի առաջարկեց զՀմայեակ եպիսկոպոս, զՅովսէփ վարդապետ և զՎահան վարդապետ Պարտիզակցի։ Ցաւալի է յոյժ որ կեդրոնն ու դաւառն իրարու մէջ անհամաձայն են։ Այնպիսի վատուկ ժամանակ մը, երբ օտար գործիչք պատրաստ են օգուտ քաղել ազգային վէճերէն։ Պետրոս վարդապետին համար տեղական մեծ ազդեցութիւն ունի կ'ըսուի։ Զիտարոս վարդապետ, տեղւոյն Խառն ժողովէն առաջնորդական-տեղապահ ընտրուելէն յետոյ, Պատրիարքարանին տարբեր տնօրինութիւն մ'ընէրն իմանալով, բողոք բարձեր է։ Լսել է որ եթէ տեղացիք, կեդրոնին ցուցակն ընդունելով, Առաջնորդ մ'ընտրեն, Պետրոս վարդապետ մի տեսակ ընդդիմադիր կուսակցութեան պարագլուխ պիտի լինի։ Մեր հաստատ կարծիքն է թէ այս տեսակ խնդրոց մէջ վերջին խօսքը կեդրոնին պէտք է մնայ, և հետեւապէս, կը սիրենք յուսալ թէ Բարբերդցիք դժուարութիւն չեն հաներ Կեդրոնին նշանակած երեք ընտրելեաց մին իրենց Առաջնորդ ընդունելու։ Բայց եթէ չար խորհուրդ մուտ գտնէն Բարբերդի մերազնէից մէջ, և եթէ կեդրոնին ու դաւառին միջեւ ճշմարիտ դժուութիւն մը ծագի, օտարք ամենայն հաճութեամբ օգուտ պիտի քաղեն ազգային դժուարութիւններէն, և ահա՝ այս պատճառաւ բացառապէս ցաւալի վիճակի մը մէջ կը գտնեն Բարբերդի թեմն, որ 80էն մինչև 100 հազար Հայեր կը պարունակէ, չորս մեծ վանքերով բայց, ինչպէս մեր երեկի յօդուածով ցաւ ի սիրտ կը նշանակէինք, երբեմն ուրացեալ Պետրոս վարդապետէն զատ չունի մէկ հատ վարդապետ՝ ժողովրդեան հոգեւոր պէտքերն հոգալու։ Թողունք դպրոց, ևն, մինչ Ամերիկացի Միսիոնարք մեծ ճեմարան մ'ունին ի Բարբերդ, «Արմենիա Քոլէճ», և ձիզուիդք ուրիշ վարժարան մը, որ կը ձգտի մրցիլ ամերիկեանին հետ։

Սամաթիոյ Բարոզիչ Արժ. Դէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան երէկ Ազգային Հիւանդանոցի Մատրան մէջ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց ի հանդիսատ հոգւոյ Կիւմիշկէրտան Մեծ. Եղբարց բարեյիշատակ մօր՝ Տիկին Մարինոսի։

Բաղմաթիւ բարեկամք, ազգականք և քանի մը եկեղեցական հարք ներկայ էին սոյն արարողութեան։

Այս առթիւ, Կիւմիշկէրտան տեսարց կողմէ սեղան տրուեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի բոլոր պատսպարելոց։

Հայ արուեստագէտ մը՝ Անդրանիկ էֆ. Աստուածատուրեան, Ամենասուրբ Տիկին Սրբուհի Տիւսաբ վարչուհի կենդանագիրը գծագրելով նուիրած է նմա։

Այդ կենդանագիրը տեսնողները, մասնաւանդ արուեստին հմուտ անձինք, կը վկայեն թէ գծագրութեան յոյժ ճարտար գործ մ'է այն և պատիւ կը բերէ երիտասարդ արուեստագէտին։

Գարթոյի Թաղական Խորհուրդը կը խնդրէ մեզի ծանուցանել թէ Մեծ. Կիւլպէնկեան Տէրաբ հինգ օսմ. ոսկի նուէր զրկած են Ս. Նշան Եկեղեցւոյն։

ՄԻԱՑ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆ

Գրուած է կարծես թէ ինչ որ Միացեալ Ընկերութեանց ազգօգուտ նպատակին իրաց որձման նպաստելու հանգամանքն ունի, ջերմագոյն համակրութիւն մը կը վայելէ յամենուստ Միացեալ Ընկերութեանց տարեկան պարահանդէսներն ամենէն ակներեւ ապացոյցն են մեր ըսածին, և երէկ գիշերուան Պարահանդէսն ևս եկաւ աւելի հաստատ հիմ մը տալ մեր կարծեաց։ Զենք ուզեր աստ կրկնել Պարահանդէսին շուքին ու փայլին գովասանքն, որք քանիցս արդէն յեղյեղուած են այս սիւնակաց մէջ։ Ամեն տարուան նման, նոյն եռանդն, նոյն ոգեւորութիւն, պարողաց ու պարուհեաց մէջ նոյն խանգն, կարգադրութեանց մէջ նոյն ներդաշնակութիւն, բարեկարգութեան մէջ նոյն յարատեւութիւն։ Արդարեւ, ժամ 3½էն սկսեալ Պոլսոյ ամեն կողմերէն ազգայինք և օտարազգիք կը դիմէին Նոր Թատրոնի սրահը, որ նեղ կուգար անդ համախմբեալ բազմութեան։ Պարի առաջին նշանէն իսկ զոյգերը կը պատուակէին իրարու խառնուած, սեղմ և կուռ, և այս ոգեւորութիւն տեւեց մինչեւ վերջը։ Նուագածուաց ընտիր խումբ մը, առաջնորդութեամբ քաջածանօթ երաժշտապետ Պ. Ճիմաղլեանի, կը հնչեցնէր պարի եղանակներ։ Գոհութեամբ դիտեցինք թէ այդ եղանակաց երկուքը հայ երաժշտաց գրչին էին արդիւնք։ մին Յակոբ էֆ. Ասատուրի մէկ գեղեցիկ վալսն էր։ ՇԱՐԻԹԼ, և միւսն Մերճան էֆէնտիի մէկ ընտիր Բոլսն, ՀԷԼԼԱ։ զոր իւր ծախիք տպագրելով Միացեալ Ընկերութեանց նուիրած է Լեւոն էֆ. Փափազեան։

Թէեւ, ինչպէս ըսինք, բազմութիւնը խուռն էր որպէս միշտ, այլ օթեակներուն մէջ իրենց պական զգալի ընել կուտային բազմաթիւ հայ ընտանիքներ, Նուրեան, Կիւլպէնկեան, Մանուկեան, Կիւմիւշկէրտան, Մաքսուտեան, Նորատունկեան, Ներսէսեան, Դարամաճեան, Հարէնց, Եուսուֆեան, որք իրենց վերջին սուգերուն պատճառաւ բացակայ կը գտնուէին։ Այսուհանդերձ օթեակները լեցուն էին հայ և օտարազգի բարձր դասու ուրիշ ընտանիքներով։

Ներկայ բարձրաստիճան անձանց մէջ կը նշմարուէր Վեհ. Սուլթանին Ա. Սեմենեանցը Վսեմ. Օսման պէյ։

Ժամը 5½ն էր երբ Պարահանդէսին Կարգադիր Յանձնախմբի Նախագահ Պ. Թոսպէր ներս մտաւ սրահէն և բազմեցաւ շքեղապէս զարդարեալ կեդրոնական օթեակը։ Կարգադիր Յանձնախմբին անդամք յարգամեծար պատուով ընդունեցին այդ Հայասէր Անգլիացին, որ նկատմամբ այնքան հմակիր զգացումներ կը տածէ ամեն եւրոպացի Հայ սիրտ։

Հանդէսն այսպէս շարունակեցաւ մինչեւ առաւօտ ամենայն կանոնաւորութեամբ և շքեղութեամբ։ Պարերը միմեանց կը յաջորդէին և երբեմն խումբերն այնքան բազմաթիւ կը լինէին որ շատեր կ'ստիպուէին մեկուսանալ վայելելով միայն այդ ընդհանուր յորձանքին հանդիսատես լինելու հաճոյքը։

Արշալոյսը միայն կրցաւ վերջ տալ այդ ընդհանուր խրախճանաց։ Փողոցին մէջ ուրիշ «անակնկալ» մը կ'սպասէր Հանդիսականաց։ Ձիւն, սպիտակ ձիւն, որ այնքան երկար ատենէ ի վեր պահած էր մեզնէ իւր մաքրափայլ դէմքն, ծածկած էր ամենուրեք թեթեւ քողով մը։ Եւ կառքերու թաւալմանց հետ ամեն ինչ անհետացաւ այդ շքեղ հանդէսէն։

Միացեալ Ընկերութեանց Պարահանդէսն ոչ նուազ շքեղ Պարահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ վաղը գիշեր, ի Նոր Թատրոն Բերայի, ի Նը-պատ Բանկալթիի ՅԱԿՈԲԵԱՆ ձրիավարժ դպրոցին։

Աւստրիական դեսպանուհի Տիկին Բալիչէ իւր հովանաւորութեան ներքեւ առած է սոյն Պարահանդէսն որոյ փառաւոր յաջողութիւնն ապահովեալ է արդէն շնորհիւ ջանից Կարգադիր Մասնախմբի մը որոյ նախագահութիւնն ըստանձնած է աւստրիական Լոյտի տնօրէն Պ. Ֆօրնի։

Մեր Հայ Հռոմէական եղբարց տարեկան պարահանդէսն ևս ամեն ժամանակ համախմբած է Բերայի և Պոլսոյ գլխաւոր թաղերու ազգայնոց և օտարազգեաց ընտիր բազմութիւն մը, որ նոյնքան ոգեւորութեամբ կը պատրաստուին նաև վաղը գիշեր դիմել ի Նոր Թատրոն։

ՆԱԴԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԸ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՎԱՆՈՒՑ ՄԷՋ

ՄՈՒՇ, 29 յունվ.

Ուրախութեամբ սրտի կ'աւետեմք, թէ մեր խնամոց յանձնեալ Մշոյ Ս. Յովհաննու վանուց մէջ վարժարան մը բացուեցաւ առ այժմ 15 աշակերտօք, որք պիտի ուսանին Հայերէն, Կրօնք, Ազգ. Պատմութիւն, Թուաբանութիւն, Աշխարհագրութիւն, եկեղ. երաժշտութիւն և Տաճկերէն։

Ուսուցիչ կարգուած է Երզնկացի Պ. Մարգար Շաւարշ, որ իւր հմտութեամբն ու բարի վարքով ծանօթ է ազգայնոց։

Երկրորդական դասատուն է Մշեցի Պ. Յովսէփ Թուխիկեանց։

Ս. Յովհաննու վանքը չունենալով նիւթական մի լաւ վիճակ, կ'ապահովենք թէև աշակերտաց հայն ու հագուստ, սակայն դպրոցական պիտոյից համար կը դիմենք Ազգօգուտ Ընկերութեանց, բարեսէր ազգայնոց, գրաբաճառաց և հայազգի թղթավաճառաց, ապաչելով որ հաճին դասագիրք, թուղթ, գրիչ, մելան և այլ դպրոցական պիտոյքներ զրկելով օգնել, և ստանալ դպրոցի աշակերտաց և մեր բիւր չնորհակալիքը։

Աղօթարար,
ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԱՐՔԵՊ. ՏԱՐՕՆՑԻ
եւ Վանահայր Մշոյ Ս. Յովհաննու Վանուց

ԲԱՆԱԼԻ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Անգլիարէն լեզուի ուսուցման սոյն նոր դասագիրքն իւր գիւրուսոյց մեթոդով մեծամեծ առաւելութիւններ կ'ընձեռէ հայ ուսանողին, որ այսու իւր ձեռաց մէջ պիտի ունենայ անգլիարէն ընթերցանութեան մէկ գէնքն և հնչական բանալին, փոխան այն դժուարութեանց որոց կը բաղխէր զուտ անգլիարէն ընթերցարանաց մէջ։ Իրարու ետեւէ չարակարգեալ հոգ կանոններ՝ հանգերձ հրահանգներով կը հարթեն անգլերէն ընթերցութեան ամեն խոչընդոտները սոյն դասագրքին մէջ, որ կրնայ նաև օգտակարապէս ծառայել անոնց ևս որք առանձինն կ'զբաղին անգլերէնով։

Գործը խիստ մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ է Գալաթիան տպարանէն, և երեւ զրաչի կը վաճառի ամեն հայ գրավաճառաց քով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սանիէի երկրորդ ատիճան տրուեցաւ Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան նախորդ երկրորդ քարտուղար Ֆէրիտ պէյի։

Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա երէկ մինչեւ իրիկուն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով մնալով, ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցեցաւ։

Սերպական կառավարութիւնն երէկ հեռագիր մ'ուղղելով Բ. Դրան, ծանոյց խաղաղութիւն կնքուելն և միանգամայն զինու ներքեւ գտնուող զօրաց և պահեստի դունդերու ցրուելու մասին Միլան Թագաւորի կողմէն տրուած հրամանը։

Ադէքսանդր իշխանն երէկ հանդիսաւորապէս Սոֆիա ժամանելով լաւ ընդունելութիւն գտեր է։

Իբրեւ քարտուղար Մաճիտ փաշայի ընկերացող Բէյիտ պէյ յառաջիկայ շաբաթ օր մայրաքաղաքս պիտի գայ և Սերպիոյ ու Պուլկարիոյ միջեւ կնքուած Դաշնագիրն, որ չորս օրինակ է, հետը բերելով Բ. Դրան վաւերացման պիտի մատուցանէ։ Դաշնագրոյն փաւերացումէն յետոյ, դարձեալ Պուքրէշ պիտի տանի և անդ մինչև 15 օր Դաշնագրերը պիտի փոխանակուին, յետոյ Մաճիտ փաշա և Բէյիտ պէյ մայրաքաղաքս պիտի գան վերջնապէս։

Թուրքօ-պուլկարական Պայմանագրոյն վաւերացման համար Դեսպան նախորհրդոյ գումարումն յետոյ, կը-սէ Մանիէօր, Վեհաժողով մը պիտի գումարի ի Պերլին, 1878ի Դաշնագրոյն յաւելուած մը պատրաստելու համար։

Անգլիական նախորդ դեսպան Սըր Հուայդ այսօր, միջօրէին, կայսերական պալատ կերթայ ընկերակցութեամբ դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Սանտիսընի, իւր հրաժեշտի գրերը մատուցանելու համար Վեհ. Սուլթանին։

Սըր Հուայդ վաղը կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Պուքրէշ։

Իսկ նորընտիր դեսպան Սըր Էտմոնդ Թորնթը վաղուան համար հրաւիրուած ի կայս. պալատ, իւր յանձնարարագրերը մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։

Հանդիսական կառքեր դեսպանն և իւր հետեւորդներն առնլով Բերայի դեսպանատունէն Եըլտըզի պալատը պիտի փոխադրեն։ Անդ, ըստ սովորութեան ներկայ պիտի գտնուին Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարն, արտրոզպետ փաշան և այլ բարձրաստիճան անձինք որոց ներկայութիւնն անհրաժեշտ է մեծ դեսպանաց ընդունելութեան ժամանակ։

Սըր Թորնթըն իւր յանձնարարագրերն և Վեհ. Թագաւորոյն կողմէ ինքնագիր նամակ մը պիտի մատուցանէ Վեհ. Սուլթանին, և իւր կառավարութեան աշխարհավարութիւնը պիտի բացատրէ վայելուչ ատենախօսութեամբ մը որուն պիտի պատասխանէ Վեհ. Սուլթանը։

Սըր. Թորնթըն պատտէն երեկոյ ուղղակի Բ. Դուռը պիտի երթայ և այցելութիւն պիտի տայ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Նախարարին և այլ Նախարարաց։

Բ. Դրան բակին մէջ փաշտ մը զօրք բարեւի պիտի կանգնին, ընկերակցութեամբ զինուորական նուագածուաց խումբի մը։

Այս աւուր Թարգէթ հետեւեալ տողերը կը գրէ Երերուն Պարտուց Յարդարման արժէքներոց վրայ.

«Երերուն Պարտուց յարդարման արժէքներք որք մէկ քանի օր առաջ 25 էն 26 դրչ.ի կը վաճառուէին, երէկ 20էն մինչեւ 19 դրչ.ի նուազում կը կըրեցին։ եթէ արժէքներոց գնոյն բարձրացման համար աղդու միջոցներ ձեռք չառնուին, անտարակոյս ենք որ այս նուազումն աւելի առաջ պիտի երթայ։ Ձեռք առնուելիք միջոցներէն ոչ միայն եկմտական դանձն, այլ և պարտատէրք և բոլոր ժողովուրդը պիտի օգտուին։ Երերուն Պարտուց գումարը քսան միլիոն ոսկի հաշուուած լինելով, որոշուած է վճարել զայն երեք տարուան մէջ։ Երերուն պարտուց յարդարման արժէքներով։ Եկմտական դանձն հինգ միլիոն ոսկւոյ գումար մը կը պահանջէ սեղանաւորներէ և դալիէներէ։ Այս պահանջից մէկ մասը դատարանաց վճռագրով հատատուած է և մէկ մասին գանձման համար ալ դատարաններու դիմուած է, բայց ոչ վճռագիրներու գործադրութեանը հոգ կը տարուի և ոչ դատերու ընդ փոյթ ատարման»։

Թուրք թերթը թուելով ապա ուրիշ կարգ մը պարագաներ որք արժէքներոց գնոյն անկման կը նպաստեն, յոյս կը յայտնէ թէ ձեռնհաս իշխանութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելով, թէ՛ եկմտական դանձուն և թէ՛ ժողովրդեան շահերը կը պաշտպանէ։

Մայրաքաղաքիս թէ՛ բնիկ և թէ օտարազգի վաճառականք հանրագիր մը մատուցած են Բ. Դրան, յայտնելով թէ Արեւ. Բումէլիի իշխանութեան կողմէ առնուած մաքսատուրքերը մեծ հարուած կուտան Պոլսոյ վաճառականութեան և խնդրելով որ կայս. կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առնու այս մասին։

Պէլկրատի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Մարգարեան էֆէնտի Վառնայի ճամբով մայրաքաղաքս հասաւ։

Պուքրէշէն լուր կուտան թէ օսմ. պատուիրակ Մաճիտ փաշա հիւանդ է երկուշաբթի օրէն ի վեր։

Անվերջէն երէկ մայրաքաղաքս բերուեցան Քրիւբի Զինագործարանին մէջ շինուած եօթանասնեւոեմ թնդանօթք օրք արքունի Թնդանօթարանին յանձնուեցան։

Այս պահուս Սուտայի ծովախորշը կը գտնուին 16 անգլիական, 6 իտալական, 1 ռուսական, 3 աւստրիական և 2 գերմանական խարտանաւք։

Անգլ. նաւատորմին ընդհանուր հրամատար էտմիսլքրկի Թուքսն յառաջիկայ շաբթու Սուտա կ'սպասուի։

Փիլիպէէն Մանֆրեդի ուղղեալ նամակ մը հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ Աղեքսանդր իշխանին մեկնումն ի Սոֆիա և Արեւ. Բումէլիի գաւառին ընդհանուր կացութիւնը։

Իշխանը մեկնեցաւ այսօր (երկուշաբթի) առաւօտուն։ Այս մեկնումը որ փոքր ինչ աճապարանօք տեղի ունեցաւ, զանազան մեկնութեանց առիթ կ'ընծայէ։ Ոմանք կ'ըսեն թէ Իշխանը Սոֆիա կ'երթայ ժողովրդեան յայտարարութիւն մ'ուղղելու համար, սերպո-պուլկարական հաշտութեան կնքման առթիւ։ Այլք կ'ըսեն թէ Պուլկարիոյ զանազան կուսակցութեանց միջեւ ծանր անհամաձայնութիւնք ծագած են։ Այս վերջին կարծիքն աւելի

—Խե՛ղճ զաւակս, մրմնջեց տիկին Պաթորի։ Երբ մէկ ժամ անցած էր երբոր՝ Պետրոս Պաթորի տունէն մեկնեցաւ Կրաւոզայի նաւահանգիստն իջնելու համար։

Թորոնթալի ապարանին առջեւէն անցած ժամանակ՝ կանգ առաւ վայրկենի մը չափ, մէկ վայրկենի չափ։ Աչերն յարակից պարտէզին միոյն կողմը նայեցան, որոյ պատուհանները փողոցին վրայ կը բացուէին։ Զանգակատունը դեռ գոց էին։ Անհնակ տուն մ'անկէ աւելի փակ չէր կրնար լինել։

Պետրոս Պաթորի նորէն շարունակեց իւր թուլացեալ քան թէ ընդվզեալ ընթացքը։ Բայց այս բան չէր վրիպած կնոջ մ'ուշքէն, որ Սթրատոնէի հանդիպակաց սալարկին վրայ կ'երթեւեկէր։

Երկայնահասակ կին մ'էր, տարիքը քառասունին և յիսունին մէջ։ Ընթացքը կանոնաւոր, գրեթէ մեքենական։ Օտարուհի լինելն յայտնի էր իւր սեւ ու գանգուր մազերէն և թխորակ դէմքէն։ մուգ թոյն կերկնոցի մը մէջ փաթթուած էր, որոյ կնգուղը կը ծածկէր իւր ոսկի դրամներով զարդարեալ գդակը։ պոհեմացի՞ էր, գնչո՞ւ էր, եգիպտացի՞ էր, հնդի՞կ էր, մարոցի՞ էր, կարելի չէր որոշել, այնչափ իրարու կը նմանին այդ տիպերը։ Յայտնի էր սակայն որ մուրացիկ չէր։ Իւր կամ ուրիշի մը հաշուոյն կը դեգերէր անդ, դիտելով, լրտեսելով Թորոնթալի ապարանն և Մարինէլլա փողոցի տունն։

Արդարեւ, երբոր տեսաւ զերիտասարդն, որ Սթրատոնէէն դէպի Կրաւոզա կ'իջնէր, հեռէն հեռամուտ եղաւ անոր՝ այն կերպիւ որ զայն չկորսնցնէր իւր տեսութենէն, առանց նշմարուելու։ Բայց Պետրոս Պաթորի այն ատենն մտադրաղ էր, որ իւր ետեւն անցածը դիտելու կամ նշմարելու վիճակի մէջ չէր գնար։ Երբոր Թորոնթալի ապարանին առջեւ քայլը թուլցուց, կինն ալ թուլցուց գիւր քայլ։ Իսկ երբ Պետրոս նորէն ճանրայ եղաւ, կինն ալ անոր ետեւէն երթալ սկսաւ՝ անոր քայլերուն յարմարցնելով գիւր ընթացք։

Բակուզայի առաջին պարապատուէն դուրս ելաւ արագապէս, բայց կինն ալ հասաւ։ Բանի մը վայրկեան կանգ առնլով Տոքթոր Անթէքիրթի դեղեցիկ երկկայմին նայեցաւ, որոյ մէջ կայմին գլխու դրօշակը թեթեւապէս կը ծածանէր ծովուն սըղոխէն։

—Ուսա՞ի կրնայ եկած լինիլ այս Տոքթոր Անթէքիրթ, կ'ըսէր ինքնիրեն։ Աւասիկ դրօշակ մը որ անծանօթ է ինձ։

Ցեղայ քարափին վրայ ճեմող նաւուղիղի մը դիմելով։

—Բարեկա՛մ, կը ճանճէ՞ք սա դրօշակը, հարցուց։

Նաւուղիղը պատասխանեց թէ չէր ճանչեր։ այսչափը միայն գիտէր թէ նաւուն վկայագիրը Պրինտիզի եկած լինելը կը ծանուցանէր, և թէ անցագրերը՝ նաւահանգստին վերատեսուչին քննուելով՝ կանոնաւոր գտնուած էին։ Եւ որովհետեւ երկկայմը պարզ դրօսանաւ մ'էր, իշխանութիւնն յարգեր էր նորա տիրոջ ծպտումը։

Ցայժամ Պետրոս Պաթորի մակոյկ մը կոչեց և գինքը նաւը տանել տուաւ, մինչ Մարքուհին, քանի մը քայլ հեռի կանգնած, նորա հեռացումը կը դիտէր զարմացեալ անպգած դէմքին վրայ։

Իսկ Պետրոս Պաթորի, որմէն քան թէ դրդռեալ Սիլաս Թորոնթալի վարմունքէն, չարունակեց իւր ճանրան, նուազ փութաքայլ, առանց ետին նայելու։

Մարքուհին ալ չարունակեց ետեւէն երթալ հեռուէն, և սա խօսքերը մրմնացարարերէն։

—Գալու ժամանակն է։

Քառորդ ժամ յետոյ Պետրոս Պաթորի Կրաւոզայի նաւահանգստին քարափը հասաւ։ Բանի մը վայրկեան կանգ առնլով Տոքթոր Անթէքիրթի դեղեցիկ երկկայմին նայեցաւ, որոյ մէջ կայմին գլխու դրօշակը թեթեւապէս կը ծածանէր ծովուն սըղոխէն։

—Ուսա՞ի կրնայ եկած լինիլ այս Տոքթոր Անթէքիրթ, կ'ըսէր ինքնիրեն։ Աւասիկ դրօշակ մը որ անծանօթ է ինձ։

Ցեղայ քարափին վրայ ճեմող նաւուղիղի մը դիմելով։

—Բարեկա՛մ, կը ճանճէ՞ք սա դրօշակը, հարցուց։

Նաւուղիղը պատասխանեց թէ չէր ճանչեր։ այսչափը միայն գիտէր թէ նաւուն վկայագիրը Պրինտիզի եկած լինելը կը ծանուցանէր, և թէ անցագրերը՝ նաւահանգստին վերատեսուչին քննուելով՝ կանոնաւոր գտնուած էին։ Եւ որովհետեւ երկկայմը պարզ դրօսանաւ մ'էր, իշխանութիւնն յարգեր էր նորա տիրոջ ծպտումը։

Ցայժամ Պետրոս Պաթորի մակոյկ մը կոչեց և գինքը նաւը տանել տուաւ, մինչ Մարքուհին, քանի մը քայլ հեռի կանգնած, նորա հեռացումը կը դիտէր զարմանքով։

Բանի մը վայրկեան յետոյ, երիտասարդն՝ երկկայմին տախտակամածին վրայ ելնելով՝ Տոքթոր Անթէքիրթի հարցուց։

Սամարենայի մէջ մարդ չընդունելու հրամանգն անուշա Պետրոս Պաթորի համար չէր։ Ուստի նաւապետը պատասխանեց թէ Տոքթորն իւր սենեակն էր։

Պետրոս Պաթորի իւր այցեցումը տալով հարցուց թէ Տոքթորը կրնա՞ր ընդունիլ զինքը։

Նաւաղ մը տոմսակն առնլով յետակողման դահլիճը տանող սանդուղքն վար իջաւ, և վայրկեան մը յետոյ վերադառնալով՝ ըսաւ թէ Տոքթորը կ'սպասէր զՊետրոս Պաթորի։

Երիտասարդն անմիջապէս դահլիճ մը տարուեցաւ, սեր կէս լոյս մը միայն կը թափանցէր վանդակագործ թեթեւ վարագոյներուն ծերպերէն։ Բայց երբոր Տոքթորին սենեակին դուռն հասաւ, որոյ երկու փեղկերը բաց էին, ներսի հայելիներուն արձակած լոյսը պայծառապէս լուսաւորեց զայն։

Թերատուերին մէջ կեցած էր Տոքթոր Անթէքիրթ, բաղնոցի մը վրայ նստած։ Սատփան Պաթորիի սրդին տեսնելուն պէս՝ ցնցեցաւ մ'զգաց, զոր Պետրոս չկրցաւ նշմարել, և սա խօսքերն ելան բերանէն.

«Ինքն է, բոլորովին ինքն է։»

Եւ արդարեւ Պետրոս Պաթորի հօրը կենդանի պատկերն էր, ինչպէս որ եղած էր այն ազնիւ Հունգարացին քսան-երկու տարեկան հասակին մէջ։ Նոյն կորովն աչերուն մէջ, նոյն աղնիւ դիրքը, նոյն նայուածքը, պատրաստ ի խանդավառիլ բարուոյն, ճշմարտին և գեղեցկին համար։

—Պարո՛ն Պաթորի, ըսաւ Տոքթորն ոտքի վրայ ելնելով, շատ ուրախ եմ որ հաճեցաք ընդունիլ հրաւէրս։

Եւ նստելու հրաւիրեց զերիտասարդը։

Տոքթորն հունգարերէն կը խօսէր, գիտնալով որ Պետրոս Պաթորիի ազգային լեզուն էր։

—Պարո՛ն, ըսաւ երիտասարդն, եթէ հրաւիրուած իսկ չլինէի, պիտի գայի փոխարինել զայն այցելութիւն, զոր հաճեր էիք տալ իմ մօրս։ Գիտեմ որ դուք մին էք այն անծանօթ բարեկամներէն, որք կը պիրեն ու կը յարգեն հօրս և անոր հետ մեռնող երկու հայրենասիրաց յիշատակը... շնորհակալ եմ ձեզ, որ անոնց յիշատակն անկրուստ պահած էք ձեր սրտին մէջ։

Ցիշելով զայն անցեալ, արդէն հեռաւոր, խօսելով իւր հօր և նորա բարեկամաց, Մաթիաս Սանտորթի կամին և Լատիսլաս Զաթմարի վրայ, Պետրոս Պաթորի չէր կրցած ծածկել գիւր սրտայուզում։

—Ներում կը խնդրեմ ձեզմէ, պարո՛ն, ըսաւ։ Անոնց ըրածներն յիշելով՝ չեմ կրնար...

Չէ՞ր զգար թէ Տոքթոր Անթէքիրթ իրմէ աւելի յուզեալ էր թերեւս, և թէ պատասխան չտալուն պատճառն իւր սրտին վրդովումը նշմարել չուզելու համար էր։

—Պարո՛ն Պաթորի, ըսաւ վերջապէս, այդպիսի բնական կսկիծ մը ներուելու պէտք չունի։ Մանաւանդ որ դուք հունգարական արիւն կը կրէք, և Հունգարիոյ ոգի զաւակը կրնայ այն ատիճան տմարդի լինիլ, որ այդպիսի յիշատակներէ չյուզուիլ և սիրտը չմնալ։ Այն թուականին, այսինքն ասկէ տասն-հինգ տարի առաջ, դուք տղայ էիք։ Հայրիս հանչած կրնայիք լինիլ ձեր հայրն, և լիքել այն անցեալն որոց գործակցեցաք։

—Մայրս ալ ուրիշ նոյն ինքն մ'էր, պարո՛ն, պատասխանեց Պետրոս Պաթորի։ Իւր անդադար ոգեշունչ սիրովը մեծցուց զիս։ Ինչ որ հայրս ըրաւ, ինչ որ փորձեց, բոլոր այդ կեանք, որ լի էր անձնուիրութեամբ առ իւրայինսն, հայրենասիրութեամբ առ իւր երկիրն, իմացայ մօրմէս։ Ութ տարու էի, երբոր հայրս մեռաւ, բայց կը թըւի ինձ թէ միշտ կենդանի է, որովհետեւ կ'սորի յանձին մօրս։

—Դուք կը սիրէք ձեր մայրն, ինչպէս որ արժանի է սիրուելու, Պետրո՛ս Պաթորի, պատասխանեց Տոքթոր Անթէքիրթ, և մեք ալ կը յարգենք զայն իբրեւ նահատակի մ'այրին։

Պետրոս Պաթորի չնորհակալ եղաւ Տոքթորին յայտնած զգացումներէն։ Սիրտը կը տրոփէր լսած միջոցին, և չնշմարեց իսկ թէ Տոքթորը տեսակ մը բնական կամ կեղծ պաղութեամբ կը խօսէր միշտ։

—Կրնա՞մ հարցնել ձեզ, ըսաւ, թէ անձնապէս ճանչած էք գիտ հայր։

(Շարունակի)

հաստատութիւն կը գտնէ։ Եւ արդարեւ, վերջին լրոց նայելով, Պուլկարիոյ մէջ իրաց ընդհանուր կացութիւնը մը-տահոգութիւն կը պատճառէ։ Վառնայի մէջ օրինակի համար, երկու բարձրաստիճան և ազդեցիկ պաշտօնատարք, ձերբակալուած են։ Այդ անձինք ամբաստանուած են թէ ժողովուրդը գրգռած են և խռովութիւն յարուցած, որպէս զի օտար տէրութիւն մը միջամտէ։ Այս պարագային մէջ յոյժ կը քննադատուի ռուսական հիւպատոսին ընթացքն, որ իւր պաշտօնեայները գործածած էր յիշեալ անձանց արձակման համար։

Իշխանին կ'ընկերանային Կատան էֆֆէնտի և նախարարապետ Պ. Քարավէլով։

Վաղը (երեքշաբթի) Օթէնիմաքայի մօտերն հրացանի պտտի բռնուին այն Պուլկարք, որ յեղափոխութենէն քիչ վերջը քանի մը տեղացիներ սպաննած էին, քարիւղի մէջ այրելով դանոնք։

Ընդհանրապէս, երկրին բարոյական վիճակը գոհացուցիչ չէ։ Ամենուրեք գիւղացիք կը գանգատին, և կը կարծուի թէ ներքին ծանրակշիռ դէպքեր պատահելու մօտ են։ Սլիվնիցայի մէջ, գիւղացիք պահանջեցին տեղական կառավարութենէն որ պաշտօնատարաց ամսականք չվճարուելով, հատուցուին պահանջքներն անոնց որոց ինչքերը սերպօ-պուլկարական պատերազմին ժամանակ գրաւուած էին։

Օթէնիմաքայի Արվանիթօքօրի գիւղապետը բանտարկուեր է, ամբաստանուած լինելով թէ գիւրացուցած է կարգ մը երիտասարդաց փախուստն որք ի զէն կոչուած էին։

Իշխանը Փիլիպէէն մեկնելէ առաջ իւր բոլոր ազդեցութիւնը բանեցուցեր է որպէս զի զանազան կուսակցութիւնք ի մի ձուլուին, ներկայ դժուարութեանց հարթման աշխատելու համար։ Սակայն պատասխանուեր է թէ արդի պարագայից մէջ անհնարին էր այդ։

Զրոյց կայ թէ Ալէքսօ փաշայի փեսայ՝ Քօնաքի Վօկորիտէս իշխանն մեծ Տէրութեանց ոմանց քով ձեռնարկներ կ'ընէ ինքզինքն Արեւ. Բուլղարիոյ կուսակալ առաջարկել տալու համար։

Իզմիրի հելլենական հիւպատոս Պ. Բալամիտէս Աթէնք կոչուած է։

Եվրոպական նախարարութիւնն այս օրերս շրջաբերական մ'ուղղած է գաւառական իշխանութեանց, ինչ ինչ հրահանգներ տալով այն փաստաթանաց նկատմամբ որոց կը յանձնուի կառավարական դանձուն և անհատից միջեւ բացուած դատերու պաշտպանութիւնն։ Այդ փաստաթանք պէտք է իրաւագիտական վարժարանի կողմէ վկայական ունենան ի ձեռին, մաքուր բարոյականի և անարատ պատուոյ տէր լինին և յոյժ փորձառու։

Շրջաբերականը միեւնոյն ժամանակ գաւառական իշխանութիւններէն կը պահանջէ մանրամասն ցուցակ մը այդ կարգի դատերու որք կը տեսնուին այս պահուս, անոնց պաշտպանութիւնն ստանձնող փաստաթանց անունքն, ինչպէս նաեւ փաստաթանց համառօտ կենսագրութիւնն և անոնց վկայագրոյն վաւերական պատճէնն։

Բաղէշի ժողովուրդը կայս. զորաբանակաց համար նուիրած է ցարդ 102,996 ղրշ և 74 ֆր։

Նախընթաց օր, Լէոն ֆԳ. Պապին թագադրութեան տօնին առթիւ հանդիսաւոր արարողութիւնք կատարուեցան Բերայի Ս. Էսբրի եկեղեցւոյն մէջ ուր պապական նուիրակ Տ. Ռոթէլի պատարագեց և քարոզ խօսեցաւ Լէօն ԺԳ. ի քահանայապետութեան վրայ։

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ-ԴՐԱՎԱՃԱՌ

Վ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Իրենց նոր բացած վաճառատան մէջ, Զաքմաքճըլար Խօջուշ Թ. 51, կը վաճառեն ամեն տեսակ գրքեր, քարտէսներ և դպրոցի վերաբերեալ թղթեղէն և զանազան պիտուքներ թէ մեծ և թէ փոքր քանակով։

Գներն յոյժ չափաւոր։ Վաճառականաց վերաբերեալ յօգնի տետրակներ և մամուլամեն ձեւերով և խիստ դիւրագնի։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով և խնամով կը կատարուին։

ԼԱՄԱՆՀԱՅՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՅ

Ընդ. Գործակալութիւն Պոլսոյ

Տ. Լբդի Եւ Վէյնոր արդի

Կ'ապահովագրեն ամեն կրակներ և ծերարներ որք կը պարունակեն դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, դրամատոմսք, գոհարք եւ, յանձնուած ամեն ազգի թղթատարական Վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։ Վերոյշեալ ապահովագրութիւնք երաշխաւորեալ են Մանհայմի կողմէ յանուն դրամատերաց խմբակի մը այդ դրամատերերուն է 30,500,000 ֆրանկ։

Կ'ապահովագրեն չոգենաւով, կառախմբով, եւ մեծ ու փոքր երթեւեկութիւն ընող առագաստանաւերով փոխադրեալ ապրանքներ։

Գներն և պայմաններն յոյժ չափաւոր։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Պ. Պ. Տ. ԼԲԴԷ ԵՒ Վ. ԻՒԹՈՐ ՈՐԴԻ

Պոլսոյ ընդհանուր գործակատարք «Մանհայմ» Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀԵՌԱԳՐԱՅՈՒՐՔ

ԱՀԱՆՈՒ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 4 մարտ

Դեսպանական ակմբոց մէջ, կարելի կը նկատուի Դեսպանախորհրդոյն գումարումն ի Պոլիս, երբ Սերպիա և Պուլկարիա ցրուեն իրենց զօրքն։

Թայմս կը հաւատէ թէ տէրութիւնք հաւաքական նոր ծանուցագիր մը պիտի ուղղեն ընդհուպ հելլեն կառավարութեան։

Պէլկրատ, 4 մարտ

Ինչպէս ծանուցինք երէկ, արքայական հրովարտակ մը կը հրամայէ գործօն բանակին և երկրորդ կարգի զօրաց զէնընկեցութիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ

Լոնտոն, 4 մարտ

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պարտատոմսերամ—յաւելումմ—անգլ. ոսկի	323,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—յաւելումմ—անգլ. ոսկի	959,000
Պանքնօթք ի պահեստի—նուազումմ—անգլ. ոսկի	907,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	46 %

ՀՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱՀԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղայրոթիա, 21 փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

...մեռ Լոնտրայի վրայ պահքայի)	110 7/8
3 » » (վճարկին)	110 1/2
3 » Բարիզի » (պահքայի)	22 75
3 » » (վճարկին)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

	Դահեկան
Սրեկ երեկոյ գոց. (Մինց. D. Սերի Գ. Կ.	17 19
Պօրտային գոցուելէն վերջը »	17 —
Ռերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելուս »	17 —
Բարձրագոյն գին »	17 20
Նուազագոյն »	17 27
Կէս օրին	17 27
Փոխառութիւն 1858) A. Սերի Գ. Կ.	27 10
» 1862)	
» 1860)	
» 1863) B.	17
» 1872)	
» 1865)	
» 1869) C.	17 27
» 1873)	

Իւնիֆիթ Եգիպտական

Երեկ իրիկուն գոցուելուս	75 35
Այս առաւօտ բացուելուս Գ.Կ.	76 00
Կէս օրին	76 00

ԲԱՅԵՏՈՒՐՔ

Յօսիէթէ ֆէնէրալ » » Գ. Կ. Ընդ.Լ.Բ.	3 20
Քրէտի ֆէնէրալ » » Օ...մ. »	6 12
Պանք ազ Ֆրանս » » » »	4 5
Յօս. Շանմ է վալէօր » » » »	3 20
Թրանսատլ » » » »	285
Բուէնոսայրէսի երկաթուղի ...ֆր.	39
Օպլիկասիօն ազ Բրիօրիթէ »	—
Համբուրգի Լաւրիսմի »	52

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի ...ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց »	87 38
Անգլիական ոսկի »	110 29
Ռօլ Իմբերիալ »	90 22
Բրիմից »	54 10
Դուպլիթեղթագրամ »	9 14
» արծաթ »	89
Ֆիօրին »	8 39
Մէճ. արծ. (տարբ.) »	107 38
Վեցնոց »	102 25
Հինգնոց »	102 10
Մէթալիք »	98 10
Պղնձ »	—
Թղթագրամ »	—

ՅՈՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկ.

Անգլ. քօնսոլիտէ	101 1/8
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելուս	15 18/16
» » » գոցուելուս	15 7/8
» » » Ա.	27 1/2
» » » Բ.	17 1/4
» » » Գ.	15 7/8
Օթման 1874	71 3/4
փոխառութիւն 1877	85 1/2
Պանք Օթման	11 1/2
Ռուսական փոխառ. 1873	100 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիթ)	68 1/2
» » ...ամանն. (բրիկիլէֆէթ)	94 1/4
Տպրա Սանիէ	67 3/8
Տօմանիալ (փոխառ. Բօշիլա)	93 1/4
Շուպարական պարտատուղթ 4%...	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 4 Մարտ, ժամ 4 երեկ.

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 30
Օսմանեան երկաթուղի	19 80

Բարիզ, 4 Մարտ, ժամ 3 վայր. 45 երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 80
» » 3 %	82 25
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սերի Դ. բացուելուս	16 05
» » » գոցուելուս	16
» » Սերի Բ.	17
» » Գ.	16
Օսմանեան երկաթուղի	0
» Բէյրութի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	537 50
Գրէտիտ Լիոնէ	563 75
» Ֆոնսիէ	1341 25
Բաժնեսոմն Լիոնի	1261 25
Սուէզի ջրանցք	2138 75
Ռուսական 5% 1877ի	101
Իտալական Ռանթ	98
Եգիպտական միացեալ	345
Օսմանական (արաքին)	57 1/2
Բրիօրիթէ թիւրք	378 75
5% Հելլենական	291 25
Շէք Լոնտրայի վրայ	25 17

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 4 Մարտ, ժ. 10 վ. 30 երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 85
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սերի Դ	16 22 1/2
Եգիպտական	346 25

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ԲՈՂՈՒԱՆ

ՄՈՒՇ

Յունվ. 28.— Գեր. Տ. Գրիգորիս Աղէքսիոսեանի Կ. Պոլսէ ի Մուշ վերադառնալէ հետէ, երեսի վրայ մնացած ժողովրդային կարգ մը խնդիրներ հետզհետէ իրենց նպաստաւոր լուծումն կ'ընտանան, որով ժողովուրդը փոքր ի շատէ մխիթարուած՝ չ'դադարիր բնաւ իւր խորին երախտագիտութիւնն յայտնել առ կայսեր բարեխնամ կառավարութիւնն և Ազգ. Կեդր. Պատկ. Վարչութիւնն։

—Գեր. Առաջնորդ Հայրը ազդու հրամաններով արգիլեց խալնէ չար և անիծեալ սովորութիւնը, որ շատ դերդաստաններու աւերման պատճառ եղած է և յայտարարեց թէ՝ այն ամէն երիտասարդ և օրիորդ, որք սիրով իրար առնել կ'ուզեն, այլ խալնէ պատճառաւ իրենց ծնողքներէն կ'արգիլուին, ազատ են դիմել յԱռաջնորդարան և ստանալ հրամանագիր պսակադրութեան, եթէ երբէք ամուսնութիւնն եկեղեցւոյ օրինաց հակառակ չը լինի։ Այսպէս քանի մը տեղերէ այս կարգի երիտասարդներ և աղջիկներ յԱռաջնորդարան դիմելով ի ներկայութեան ժողովոյ իրենց ազատ կամքը յայտնելէ ետքը պսակի հրաման ստացան։

Արդարեւ խալնէ կամ դուլէռ չար սովորութիւնը կործանիչ է այս երկրին համար, շատ աղջիկներ այդ պատճառաւ երեսի վրայ մնալով՝ յուսահատած կրօնափոխութեան կը դիմեն, և շատ ընտանիքներ ալ կը կործանուին՝ իրենց զաւակաց ամուսնութեան համար վճարելով կարողութեան սահմանէ դուրս գումարներ։

—Բանի օր յառաջ քաղաքիս վերին թաղէն հայազգի երիտասարդ մը և օրիորդ մը տարբեր դերդաստաններէ, որոց ծնողք ժամանակաւ բողոքանութիւն ընդունած էին, դիմելով առ Գեր. Առաջնորդն յատուկ աղերսագրով խնդրեցին, որ ընդունի զիրենք ի շարս զաւակաց մայրենի եկեղեցւոյ և հոգեւորապէս մխիթարէ, Ն. Սրբազնութիւն ընդունելով նոցա խնդիրն, յանձնարարեց քահանայի մը կատարելու անոնց հոգեւոր ժամակարարութիւնն։

—Վիճակիս Ս. Առաքելոց վանքին հողային տուրքը արժէքէն խիստ բարձր գնահատուած լինելով՝ թէեւ բողոքուած, սակայն ցարդ վերջնական կարգադրութիւն մ'եղած չլինելով՝ յիշեալ վանքի վանահայրը իրաց վիճակը Ս. Առաջնորդին տեղեկագրելով դարման խնդրած էր։

Ն. Սրբազնութիւնն անմիջապէս թագրիրով մը խնդիրը տեղական կառավարութեան հաղորդելով և նկարագրելով վանքին վիճակն ու հողային տրոց անդր քան զչափ ծանրութիւնը, խնդրեց ըստ օրինի կարգադրութիւն մ'ընել։

Սոյն թագրիրին վրայ կառավարութիւնն եւս համաձայնելով տրոց ծանրութեանը՝ աւելի քան 300 ղրշի զեղչ մ'ըրած և իւր այս տնօրէնութիւնն Առաջնորդարանի իմացուցած էր, որոյ համար Արժ. Տ. Յովհաննէս վարդապետ իւր շնորհակալութիւնն յայտնած է առ Ս. Առաջնորդն։

—Ազգ. Պատրիարքարանը, ի բաց առեալ Ս. Կարապետի վանքը, միւս բոլոր վանօրէից ամէն խնդրոց մասին կը բանակցի ուղղակի Առաջնորդին հետ և Առաջնորդն ալ Միաբանութեանց հետ, որոցմէ շատեր դժբաղդաբար դրաւոր պատասխաններ անգամ տալու կը խուսափին (յոգնին) և են՝ որ բնաւ չեն պատասխաներ։ Ակէ զատ տեղական կառավարութիւնն ալ բոլոր վանքերու և Ս. Կարապետի վանուց խնդրոց համար բանակցիլ սկսած է Առաջնորդարանի հետ և այս ամէն ծանրութիւններ կը կրէ Ալէքսիճեան սրբազանն մինչեւ երեկոյ աշխատելով և դիւրերուան մեծ մասն ալ գրելով։

Միխիթարեան կը լիներ եթէ վանքերու Միաբանութիւնք գտնէ կրթական ամենակարեւոր խնդրոյն ծանրութեան մէկ մասն կրելու յանձն առնուին, կամ լօժարութիւն ցուցնէին գիւղերն այցելելով հաստատուած վարժարանց պաշտօնեաները քաջալերելու և չեղած տեղեր հիմնելու։ սակայն այդ մեծ հոգն ալ թողուած է Առաջնորդին, որ զայն իւր ուշադրութեան առարկայ ըրած է։

—Խոստացած էի Առաջնորդարանի միջոցաւ կայսեր. զօրաց հանգանակութեան արդիւնքը մի քան միոյէ գրել և ահաւասիկ։

12,990 ղրշ. և մէկ ֆր Պուլանըքի հայ գիւղերէն,

10,000 ղրշ. Մշոյ դաշտի Իքինճի Խոյի հայ գիւղերէն,

112 հրքա Մշոյ քաղաքի ազգայիններէն,

170 ղրշ գուլպա Մշոյ քաղաքի ազգայիններէն,

290 ղրշ. Վարդօ գաւառակի ազգայիններէն։

Մնացեալ վիճակաց և յայսմհետէ եղածներուն ցանկն ալ պիտի ղրկեմք։

—Վերջին պահուն կիմանամք թէ՝ Օրկնոց գիւղացի եակոբ, որ 3 տարիէ վեր ի բանտի էր, միլնորդութեամբ Գեր. Առաջնորդի և շնորհիւ բարեսրտութեան Բարբր. Կուսակալին Բաղիշոյ Ռիֆիի փաշայի բանտէն ազատուեցաւ, պայմանաւ որ միլոց մը Մուշէն դուրս ապրի։

Գ. Տ.

ԽԱՐԲԵՐԴ, 28 յունվար

Կրթական հաստատութիւնք, որ բողոքականաց ընդհանրապէս են, Մէարիֆի կողմէ այս պահուս ուշադրաւ խնդիրներ կը լինին։ քննութեան կ'ենթարկուին վարժարանաց հիմնարկութեան թուականը, ուսմանց յայտագիրն ու վարժապետի և տեսչի այլեւայլ անձնական ու պաշտօնավարական պէսպիսութիւնքն։ Խոյլիի բողոքականաց դպրոցն արգիլուելու հրաման գնաց գիւղին միւսերին։

Գիւղացիք որպէսզի հարկ եղած տեղերը դիմումներ ընելով գիւրութիւն ունենան իրենց խնդիրը լսեցնելու, երէկ անոնցմէ Վսեմ. կուսակալին խնդրագիր մատուցուեցաւ։ Առ այժմ հայ վարժարանք-եթէ կան, որ գծրաղդաբար անհուութեան մէջ կը փայլին, ուշադրութեան չեն առնուիր։ Նոցա մասին եղած կառավարական հետամտութիւնք երկրորդական կարեւորութեան մէջ՝ կամ լոկ օրինական ցոյցի անուն ունին։

—Յունվար 26ի շաբաթի օրը մեռաւ իր մահկանացուն Մ. Գրիգոր աղա Հինտլեան ի հասակի 48 ամաց։ Բարեպաշտ և ճշմարիտ կրթասէր խարբերդցին էր, այր ընկերն ու համագաղափարը, Մեյքոն աղա Սանդուրճեան, անցեալ տարի այս ամսուն էր ճիշդ, հոգ դրուեցաւ։

Տասնեակ տարիներով աշխատեցաւ սա միակերպ և վերջացուց ունեցածն յօգուտ միսիայի Սմբա. վարժարանին, այր հիմնադիրներէն լինելու պատուոյն հետ, ունէր և մինչ ցսպառել դրամին ու անձնական առողջութեան վարժարանին նիւթականն ապահովելու բարի ու յօժար հոգին։

Կրթասիրութեան ոգւով դիրք և դրամ յերաշխաւորութեան դնել, հարուստի մը նշանակն եղող փայլուն ու լեցուն վիճակէն յաղթատութեան խոնարհիլ, քիչ անգամ տեսնուած դէպքերէն է, և քիչեր այդ գոյն շափով մը կամք կ'ընեն հաղնելու։ Կիրակի առաւօտ յուղարկաւորութիւնը կատարեցաւ շքեղ և վայելուչ արարողութիւններով։ քահանաքն ամբողջ Գրիգոր Հինտլեանի գերեզմանին վրայ կ'երեւէր, Սմբ. վարժ. ուսուցիչ և ուսանող քաղցր պարտաւորութիւնքեր մը կատարելու համար անոնք եւս ներկայ էին և պատուեցին յիշատակը բարեյիշատակ խարբերդցւոյն՝ տխուր երգերով ու արցունքով։ Աբէ-Եղիի Թղթակից՝ Յ. Յարութիւնեան դամբանական մը կարդաց սըրտայոյզ։ ուրիշ չկար քահանայէն՝ աղօթք մը ըսելու անկարող։ Ապա Ամուրց վարդապետը թուրք բարբառով դրուատելով յարմարապէս կեանքը Գ. Հինտլեանի որպէս մամարելի ու առաքինի անձնաւորութեան մը, մեռելաթաղի կարգ մ'ալ կատարեց և որոցմէ յետոյ ըսաւ վերջին հայր մերը և յայտնեց բաղմութեան լուր, թէ Սմբ. վարժարան օր մը իպատիւ իր անձնուէր հիմնադրին փակ պիտի պահուի։

—Թէոդորոս վարդապետ Տիվրիկլեան Զարսանճադէն ելնելու ստիպման մը վրայ խարբերդ փոխադրուելով կ'սպասէ ասա պատրիարքական տնօրինութեան մը, ի պաշտպանութիւն իւր անձին և ի դարման իր տեսած ուժողած բաղմակարօտ վիճակին՝ Զարսանճագի։

Զարսանճադէն առ Հայր Թէոդորոս բաղմաթիւ գրեր կը հասնին եղեր, ամենքն ալ պաղատող լեզուաւ որ հնարը գտնէ և իրենց օգնելու երթայ։

—Յորմէ հետէ Պետ. վարդապետ Բագրատունի փոխանորդ կարգուած է հանգուցեալ Առաջնորդին, հիւանդ՝ յանկողնի կցմնայ, և ժողով, կազմակերպութիւն մը չունենար։ այս ուրբաթ բաւական ազաքինած լինելով՝ քաղաք կ'սպասուի ձեռնարկելու համար գործոց, որ իր փոխանորդութեան առաջին օրէն կ'սպասուէր կարգադրուած տեսնել։

—Կաթոլիկ դերապետաց Ը. Ստեփաննոս վարդապետ Իսրայէլեան այս օրերս բովանդակ Խարբերդ իր վրայ խօսեցնելու համար, հասակէն շատ մեծ թմբուկ մը առաւ ուսին։ Հայոց առաջնորդարանին կամ եկեղեցւոյն վերաբերեալ փերշէնցի աղջկան մը ամուսնական խնդրոյն մէջ մատ խրելով եղանակաւ որով սովոր են ընել բրոքանդի Հայրեր, ամենէ վերջ յայտնեցաւ մատի մը ծակէն ամբողջ զանգուածը անցուելով՝ տեղւոյորիլ խնդրոյն մէջ այնպէս՝ ինչպէս աղուէսն ու սամոյրը հաւբունին մէջ։

Աղջիկը նշանուած էր արդէն Փէրշէնցի երիտասարդի մը՝ Յով. Յակոբեան։ Նոյն գիւղէն մի ուրիշ՝ Հալաճեան մականունով՝ կը յաճախակէ դայն և կ'անյայտանայ։

Պետ. վարդապետ և կառավարութիւն կ'աշխատին գտնել առեւանգողն և առեւանդեալ գծաղդը։ վերջին անգամ որ Հալաճեան երեւան կը հանուի, հաղարապետի մը միջոցաւ առաջնորդարան կը բերուի միասին և Գոհարիկ, Հայր Իսրայէլեանի առջեւ ելնելով՝ զինուորականին ձեռքէն կը խլէ անոր ձերբակալած յանցաւորը ըսելով՝ թէ «ադանը այր և կին եւս կաթոլիկ ըլլալով՝ չէք կրնար ուրիշ տեղ տանիլ»։ Հալաճեան լիրաւի՝ իր անյայտ եղած օրերուն պսակուած արդէն ըլլալով՝ գերապայծառի ձեռքին տակ կը մնայ այս անգամ եւս անոր հովանւոյն ներքեւ ապահով և յաղթական։ Հայր Իսրայէլեան նախապէս Պետ. վարդապետի կը խոստանայ թէ ինք երբէք չպլտի միջամտէր ո՛չ գաղտ, ոչ յայտնի Փէրշէնեի աղջկան խնդրոյն որ զուտ հայ եկեղեցւոյն վերաբերող խնդիր մ'է, խօսք կուտայ, կը քնացնէ, ետեւէ ալ կը կարդադրէ հաւիւը «կաթոլիկ լինել խոստացողը մուրատին կը հասնի»։ այս ճիշդ ընտանիքն է այն երբեմն աշխարհ հրդեհող պատգամն թէ «Խպատն ղինքը կ'սրդիցնէ»։

Իրողութեան տխակէտով հայ եկեղեցւոյն նուիրականութեան ու առաջնորդարանի պատիւն, հիմայ ծանրակշիռ կերպարանք մը առաւ։ Փոխ. Հայրը կը պնդէ որ աղջիկն բռնութեամբ քաշուած, այնպէս իմն պսակուած լինելով Գերապայծառէն, պէտք էր անպատճառ առաջնորդարանին յանձնել։ Կուսակալին տուած պատասխանները առժամն Փոխանորդ Հօր պահպանման գոհացում տուող բնութիւն չունին։ սպասենք և գրենք։

—Եղանակն երկու անգամ միայն ձիւն ու ցուրտ ըրաւ, դեկտ. կէսէն ասդին անուշ գարուն մը վայելեցինք, ձիւն չիկայ դաշտը, գարնանացանն սկսուեր է յունվարի առաջին օրերէն, այս եղանակը քիչ անգամ պատահած էր, ջրերը կ'երեւին և կաստեղի են, թէ քիչ կարենան ընել ծառայութիւն։ Ձիւն չեղած տարին գեղացիք այսպէս գաեր են։

ԶՄԾԿԱԾԱԳ, 24 յունվար

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց վարժարանի Սանուց Ընկերութիւնն այս տարի ևս հրամանաւ ընդհ. տեսչութեան, թարգմանութեամբ դպրոցիս ուսուցիչներէն Մ. Քալէ. էֆ. Հալաճեանի եւ կարգադրութեամբ Պետրոս էֆ. Ադամեանի՝ ներկայացուց յունուար 16ին՝ ցերեկը կանանց՝ իսկ երեկոյին արանց՝ Բասինի նշանաւոր գործերէն «Եսթեր» անուն սրտաշարժ ողբերգութիւնն հանդերձ ծիծաղաշարժ զաւեշտով մը։

Վարժարանիս մեծ ու ընդարձակ սրահը կատարելապէս թատրոնի ձեւն ու կերպարանքն ստացած էր։ թատերաբեմին ճակատը զետեղեալ էին մեր Օգոստ. Սուլթանին պատկերն եւ երվիներանգ դրօշակներ, որոց վերայ ոսկեզօծ գրերով գրեալ կային «Եաշասը՝ Օսմանլլար», «Կեցցէ՛ Հայութիւն» և «Միացեալ Ընկերութիւնք Հայոց» վերտառութիւններն։

Անթիւ բազմութիւն մը կը լնուր սրահը։ ներկայ էին տեղւոյս Բայսամ պէյը, Բատին հանդերձ կառավարութեան բոլոր պաշտօնէիք, նաև Առաջն. Տեղապահ Գեր. Տ. Բարդուղիմէոս Ծ. վարդապետ Պաղճեան, վարժարանիս Ծանձնաժողովոյ Մեծ. անդամք և Մէջթէպի Բիւշտիէի աշակերտք։ վերջնոց քանիցս ինքնաբերաբար ծափահարելը մասնաւոր ուշադրութիւն գրաւեց։

Յետ աւարտման ներկայացման, վարժարանիս սաներէն Պ. Կարապետ Թուխմանեան և Պ. Ղազարոս Պօյաճեան ճառախօսութիւն ըրին խնդրելով յԱստուծոյ երկար և երջանիկ կեանք Օգոստ. Սուլթան Համիտ Բ. Կայսեր, Ն. Վեհափառութեան ամբողջ պաշտօնէից՝ ի մասնաւորի տեղւոյս Բայսամքամ պէյին և Բատիին, Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց, Գեր. Պաղճեանի եւ ներկայ ամբողջ հանդիսականաց։

Նշանաւորք և հանդիսականք գոհունակութիւն յայտնելով վարժարանիս տղայոց տուած սոյն ներկայացման՝ մեկնեցան տանելով իրենց հետ հանդիսին յիշատակները։

Շնորհակալութիւն տեղւոյս Մալ-Միւտիրի Կարապետ էֆ. Ախիկեանի և Նշան-Գուրդէն էֆ. Արծրունւոյ, որոց առաջինը մեծապէս նպաստեց այս ներկայացման, և խոստացաւ այժմէն բարեկենդանի օրերն ի նպաստ Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց տրուելիք ներկայացման ամեն ջանք և քիրան թափել հասոյթը գոհացուցիչ ընելու։

Վարժարանիս պաշտօնեայներէն Պետրոս էֆ. Ադամեանն այս տարի եւս իւր ղեկտաները դերասանական խմբին տրամադրութեան ներքեւ դնելուն, արդարև շնորհակալութեան արժանի է։

Մ. Ս.

ԱԶԴ

Կ. Պոլսոյ ազգային վարժարանաց միոյն համար կ'ուզուի մնայուն ուսուցչուհի մը, որ գիտնայ դասախօսել գաղղիերէն, իրագիտութիւն, առտնին անտեսագիտութիւն և աշխարհագրութիւն։ Ամսական գոհացուցիչ։ Փափաքողք պէտք է դիմեն Աբէ-Եղիի խմբագրատունը։ 5—5

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ

Կը ծանուցուի Օսմ. Հանրային Պարտուց Միացեալ և Արձանագրեալ արժէթուղթեր ունեցող անձանց թէ, ըստ որոշման Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան, դէպ առ հարիւր տոկոս մը պիտի ստանան իրենց արժէքեղթոց անուանական արժէքին վրայ։

Առ այս պարտին, 1886 մարտ 1/13ին սկսեալ, իրենց Արձանագրեալ արժէթղթոց թիւ 8 և Միացեալ արժէթղթոց թիւ 5 կտրոնները, ընդ որս և գործածական Պոլորբոնները, ներկայել Օսմ. Կայս. Պանքայի Պոլսոյ Մասնաճիւղին, Թարգիճլար փողոց, ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, առաւօտեան ժամ 10էն մինչեւ 2։

Վերոյնշանակեալ կտրոններու փոխարէն իրենց պիտի տրուի պատուիրագիր մը որով տասն օր յետոյ իրաւունք պիտի ունենան իրենց ինկած տոկոսներն ստանալու։

Կ. Պոլիս, 27 փետրուար

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ Վ.ԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ մարտ 1/13էն սկսեալ կէս առ հարիւր (1/2 առ %) տոկոս մը պիտի վճարուի Օսմ. Հանրային Պարտուց Արձանագրեալ արժէթղթոց թիւ 5 կտրոնն ներուն վրայ։

Կ. Պոլիս, 17 փետրուար

Տ ՈՒԹԵՕՈՐ Ա.ՆԳՐԱՆԻԿ Թ.ԷՐԶԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել թէ իրեն դիմող հիւանդները պիտի ընդունի ԲԵՐԱ Թագավոր Տուվարճի փողոց 53 թիւ։ Իւր ընակարանը, իսկ ուրբաթ և կիրակի օրերը Թօփխանէ Թրամվէյի կայարանի դիմացը Անոն էֆ. Գալաթիանի դեղարանը։ Հիւանդաշաբթի օրերն աղքատաց համար ձրի։ 12—15

ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ

ՏՈՂԸ ՄԷԿ ՂՐՈՒՇ

ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ մը, ազգաւ գերման, կը փափաքի ստանձնել մանկանց դաստիարակութիւնն ընտանեաց մը մէջ։ Փափաքողք դիմեն նամակաւ առ Լ. Գ. Ք.

ՕՏԱՐԱԿԱՆ մը կը փափաքի տեղեակ մը վարձել և հաստատուիլ ընտանեաց մը մէջ որ գիտնայ Թուրքիոյ լեզուներն։ Գրել յանուն «Պրանտոֆի»։

ԱՄԱՐԱՆՈՅ։ Ամրան եղանակին համար վարձու կը տրուի տուն մը ի Վոսֆոր։ Այցելելու և պայմանաց տեղեկանալու համար նամակաւ դիմել առ Տիկին Վ. Ֆ. Գ.

ՄԻՋՆՈՐԴ մը կ'ուզուի, որ լաւ ճանչնայ հրապարակն, միջնորդչէջով ապրանք ծախելու համար։ Դիմել առ Ռ. Զ. Պ

Այս ընծայմանց և մատուցմանց պատասխանք պարտին նամակաւ գրուիլ, նշանակեալ սկզբնատառերով կամ անուամբք։

Նամակք և ծանուցմունք կ'ընդունուին յԻրդէրէ Էֆէնտի, Գալաթայ, Տէյիրմէնէ խան թիւ 16։

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՅՈՒՆ

Էվգոֆը Հիմայուն վարիտաթը ումուվիչ իտարէսինտէ պէհէր կիւն միզայիտէրի իմրա օլունմագտա օլան աթիիւզիքի մահկիւլաթին իչունա 1301 պէնիտ քեանունանինին 27ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն չուպաթըն 17ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ տէկին 3 տէֆա իլան գէլընճէյ իտի վէ մանը մէգզիւրը 17ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն չուպաթըն 24ինճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ միզայիտէ ինթիհայէսի հուզուրը նէզարէթինտէ սանաճեան 10ա գատար սիլիհարա իրթէսի սանը կիւնիւ 100տէ 5 տահա զամի վուգուպալուր իսէ գալսալ օլունարագ անտէ սոնրա քէյֆիյէթ թէվֆիգը խթիրան գէլընճաղընտան գէյմէթը մուխամինէսինի էօչրինէ միսալի թէէին ուչէսի իլէ պէրաբեր իտարէի մէգզիւրէյէ միւբաճաաթ իթմէէրի լազը

ՖԷՆԻՔՍ PHOENIX FIRE OFFICE

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ ԿԱՆՑՆԻՆ 900,000 Անգլ. Ոսկի, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ, ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 1,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՎՆԱՍՎՃԱՐԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 31 Դեկտեմբեր 1885 14,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ՖԷՆԻՔՍ իւր տէրանց մէջ ունի Անգլիոյ ամենէն հարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն, այսու ընծայելով ամենակատարեալ ապահովութիւն իւր յաճախորդաց։ Ապահովագրութիւն ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ անշարժ կալուածոց, կարասեաց և ապրանաց վրայ, ի Ղոնտոն և յարուարձանս, կատարեալք ձեռամբ ստորագրեալոց որք լիակատար զօրութիւն ունին անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ կարգադրելու վնասներն և կորուստներն։

Թիւ 8 Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա — Գործակատարք ՔԼՈՆԱԲԻՏԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Բացարձակ ապահովութիւն վաւերացեալ ի տիեզերս ՀՆՈՐՀԻ ՀԼԻՑՈՒԱՐՑ ի կատարելագործեալ կրքնատներու որք ձեռքով կը գործածուին։

Գործածելու եղանակն. Շիշը կրակին վրայ նետեցէք այնպէս որ կոտրի. դուրս ելնող կաղն անմիջապէս կը մարէ բոցերը։

Հարիւրաւոր հրդեհներ այսպէս մարած են ՀՆՈՐՀԻՒ այս կրքնատներուն։

Ցոյժ չահաւէտ պայմաններ ու չափաւոր գիներ։

ՄԹԵՐԱՆՑՈՑ ի Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 8 և Զաղմաղճըլար Եօղուշու, Թիւ 35

րի 8 ղրչ. քիրալը 1 պապ ակչայ Քըրուն միւքիւնին պիւթիւնի։

• 47 • 49 • 51 • —15000 • — Հօրհօրտա Սօֆուլար մահալլէսինէ Հօրհօր Ճատուէսինէ թէրպիէն 45 մէթրօ արտատէ Քէվգինէ 3 օտա վէ 1 գուլու վէ թիմէնտա չէհրի 80 ղրչ. քիրալը 1 պապ ճամը վէ 1 պապ գալայճա վէ Քէվգինէ մէնդիլին Նշէր պարբ Մահմատ աղա վագֆինան պիւթիւնի։

• 14 • 2500 • — Պարթամա Խօճա Ալի մահալլէսինէ Թիմուրճը Սալիհ աղա վագֆինան թէրպիէն 30 մէթրօ 1 գեթա մէնգիլ արտասը։

• 29 • 375 • —Վէֆատա Մոլլա Խիսրէվ մահալլէսինէ Մէրթէպ ճօգաղնտա թէրպիէն 115 մէթրօ արտատէ 6 օտա վէ 2 սուֆա վէ 140 մէթրօ պաղչէյի միւքթէմիլ վէ չէհրի 250 ղրչ. քիրալը 1 պապ ֆօնաղին 3 հիսէտէն 1 հիսէտ։

• 1 • 2334 • Ֆօճա Մուսթաֆա բաչտտա Ճանպազիկէ մահալլէսինէ Ագարճա ճօգաղնտա թէրպիէն 60 մէթրօ արտատէ ախչայ վէ չէհրի 30 ղրչ. քիրալը 1 պապ ախչայ պէրպէր տիւքքանրնընն էվգաֆ կէտիկեանթնտան կէտիկինին պիւլիա հիսէտի։

• 184 • 1333 • —Ֆօճա Մուսթաֆա բաչտտա Ծանճաղտար Խայրէտտին մահալլէսինէ Սամանիա ճատուէսինէ թէրպիէն 45 մէթրօ արտատէ 1 օտա վէ 1 սուֆայը միւքթէմիլ վէ չէհրի 30 ղրչ. քիրալը մուգատտէտա նալպանտ վէ էլեէմ 1 պապ մէնգլինին ուէրունենտէ միսմէգը կէտիկինին պիւլիա հիսէտի։

• 29 • 4 • 2600 • —Թօրխանէտէ Ֆիրուզ աղա մահալլէսինէ Պէյօղլու ճատուէսինէ Ագա Համմամը ճատուէսինէ թէրպիէն 76 մէթրօ արտատէ Քէվգինէ 1 օտայը միւքթէմիլ վէ չէհրի 150 ղրչ. քիրալը 1 պապ սէպզէյնէճ վէ պադգալ տիւքքանրընընն էվգաֆ կէտիկեանթնտան կէտիկինին 120 սէհիմէն 16 սէհիմ հիսէտի։

• 133 • 30 • 5 • 11222 • — Թօրխանէտէ Քեսթիպ Մուսթաֆա Զէյնէպի մահալլէսինէ Պէյօղլու ճատուէսի իլէ Հաճի օղլու ջըգմաղը ոսգաղնտա թէրպիէն 90 մէթրօ արտատէ 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գուլու վէ 750 մէթրօ պաղչէ վէ 90 մէթրօ արապարդ մահալլին միւքթէմիլ էվլատ Հիսէին գարտան վագֆինան վէ չէհրի 400 ղրչ. քիրալը ախչայ 1 պապ մէնգլին սէնգէն հիսէտի։

• 20 • 2500 • —Զարչանպատա Եէքէնէկիզ մահալլէսինէ Զուլֆա ոսգաղնտա թէրպիէն 43 մէթրօ արտատէ մէտտուս 1 պապ ուէչա տիւքքանրընն Տարիւլնատէթ արզաղ Մէհմէտ աղա վագֆինան պիւթիւնի։

• 4 • 1280 • —Զէնկէլ գարիպէսինէ Ֆըրուն ոսգաղնտա թէրպիէն 38 մէթրօ արտատէ էվգաֆ կէտիքեանթնտան չէհրի 50 ղրչ. քիրալը ախչայ 1 պապ տիւքքանրընն րուսպ հիսէտի։

• 41 • 34 • 43 • 25000 • — Պէշիքթաշտա Սինան բաչի ամիզ մահալլէսինէ Թա Ինքէյլէ ոսգաղնտա թէրպիէն 342 մէթրօ արտատէ 3 օտա 4 սուֆա վէ 1 գուլու վէ 603 մէթրօ պաղչէ վէ 1 ախօր վէ 1 մաթապս մահալլին միւքթէմիլ վէ թահրանտա 30 ղրչ. քիրալը նէֆրը Հարմէ յն վագֆինան 1 պապ սահիխանէ իլէ թահիրնտա վագը 2 կէօզ գէնչէվխանէյին րուսպ հիսէտի։

• 103 • 1500 • —Սարբիւզէյտ Զըգրըդճը Քէմալէտտին մահալլէսինէ Գրզ Թէոը ճատուէսինէ Պայրամ բաչա վագֆինան չէհրի 40 ղրչ. քիրալը ախչայ 1 պապ աթթար տիւքքանրընն նրսֆ հիսէտի։

• 3 • 34 • 1225 • —Արնավուտ քէշֆիհնտէ Պէշիւք Անարամ ճատուէսինէ Մխրբպատէ Մէհմէտ Սուհտ էֆէնտի վագֆինան թէրպիէն 90 մէթրօ արտատէ 4 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գուլու վէ 15 մէթրօ պաղչէ յի միւքթէմիլ չէհրի 80 ղրչ. քիրալը 1 պապ մէնգլին 6 հիսէտէն 1 հիսէտ։

• 87 • 39 • 11100 • — Իսմիրնարտա Սէլման աղա մահալլէսինէ Շէյխ Ճամի սոգաղնյա Պուլմիլ տէրէսի ճատուէսինէ թէրպիէն 90 մէթրօ արտատէ 5 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գուլու վէ 100 գրտա պաղչէ յի միւքթէմիլ վէ թահթնտա պիրի 60 վէ տիկէրի 20 ղրչ. քիրալը 1 պապ մէնգլի տիւքքանրը մէգիբրին 13 հիսէտէն 10 հիսէտ։

(1) Ճիւմլէլէրին պաշարընտաքի հիպատա պուլունան բարդամար մահալիսանդնուէլէօլարընը, իբրնին հիպատաքիլէր. ԴԵՒՄԷԹ մուխամմէնէլէրի, վէ իւչիւնճու հի ատաքիլէր՝ սէֆէրը միւզայէտէլէրինի պիր տիրմէքտէ տիրլեր։

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ԱԼԲԱՍԲԷՐԻ

Շամը չէրիֆտէ վէ նէվապի իլէ Հօրանատա պուլունան վէ պուլունանագ օլան հէր սրնբֆ տասքիրի Շահանէ ի չուն պին իւչ եիւզ իքի սէնէնի մարատան իմիսպէրէն պիր սէնէյիք օլարագ իճաղ իտէն Հայատա թուղրընն պէհէր գէչէնէ ճէտիսի օթուզ պէչ երմի փարայա օլարագ թարիխի էօհ ճէսինտէ օյտուզունտան, իմիսյա թուլիպ օլանչարընն լէվայիմանը ուսմանիկ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

19 չուպաթ 1886 2—3

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ ԵՒ ԳԵՂ ՄԱՔԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈՔ

ՄԱՔԵՐՈՒՆ ՄԻՆՉ ՀԱՏԻԿ ԾԱՐՈՒՈՔ

Իրապէս իրենց առջեւ թարմ գոյնին կը գարձունէ ներմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեւը, ու մազերուն նոր կեանք, ճաճանչ, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոնի (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Թարիզ ու Նիս Եւրոպ։

Կը գտնուի Ն. Ա. Ժ. Գանգիք եղբարց բիլիանական դեղարանն, Թերա, Մեծ փողոց, Էմանուէլ Դարուանա, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալաթարայի, և Իզմիրի Լազարոսեանցը, 433, Թերա Մեծ փողոց։

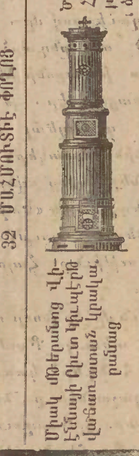

32 ՄԱՂԱԶԱՐԱՏԻՊ ՓՈՂՈՑ

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՓԾՈՒ ԵՐԿԱԹԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

Մեծ մեդալներով պատուեալ Կրկնապատ ատամնաքաշ

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԹՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՑ ԵՒ ԹԱՓԾՈՒ ԵՐԿԱԹԷ)

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՏԱՂԶԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԻՔ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅՔ
ՆՈՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՕՍԿԵՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՆՈՐ ՏՏԱՑՁԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄԱՌՈՒԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀԷՆ-ԳԻԼԲՈՒ, ՁԷՅԱՆ ՊԷՅ ԽԱՆ

50

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱՍԽ)

ՀԷՅՏՈՓԻ

ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ դիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Էլեկտրական Հեղագիրը, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և խնամեալագոյն։ Այսպես, թէպէտ անհամար Դեղատեսակներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերագրելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի դիւտը նեսմեսցուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կ'ադամանդուցնեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առաջնորդութիւն և տեղեկութիւն տալ այս արտակարգ Դեղատեսակներն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՓԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐն մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսին կատարեալ կանոնաւորութեան և տեղեկութիւնի մէջ, և միայն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղին տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրէ, և եթէ Զղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնուի։

ՄԱՂԱՁՈՏՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աղեաց տարածումն փրքախտի պատճառաւ։
3. Որոտացումներ։
4. Հաշէն յեղայ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերանին մէջ գեշ հոտ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն։
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Անտրամիտ պատուութիւն և մեծ յոգնութիւն։

Վերոյիշեալ ամենն նշանակը բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարուած յաղաջ եկած է փայծեղին մէջ, եւ որ լինի ամենիցն և ազգու դարման մը ընդդէմ մոգձոտութեան։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղատեսակ մը որ զրաւոր եւ ազգու դարման մ'է, եւ կոչեցի զայն

J. HADDOCKS'S NEW LIVER PILL

պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի պատ կերպիւ չբնդանել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է ամենիցէսն։

ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը Տոքթորելով, որ դեղատեսիմը ամենէն տարբերական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղատեսակ լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայսրմոր կերպիւ կրնայ վերասորոգիչ փայծեղի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բարգութիւնս տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղատեսակ մը շինելու համար Դեղատեսակ մը որ զրաւոր եւ ազգու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՓԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Աւոդութեան իսկութիւնն իսկ են, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն բրած է մարդկութեան։

Ջերմութեան, Անզգայութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, տխրութեան պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոքի Նոր Փայծեղի դեղատեսակներն ամենագոյն դարման են։

Մէն մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղատեսակ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՉՈՒԱՐԱՒ ստանալ այս Դեղատեսակներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրելով «Փայծեղին եւ իւր դաղանիքը» խորագրով տեղակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՓ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

Կը ծախուի ի Գալաթիա, Գասմ օրիտէսի դեղարանը, ի Պոլիս Քիւչիւքլեան դեղավաճառանոցն և Դեղէրին։

ՉԳԻՆՈՒԹԻՒՆ — կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Հ. Է. Ֆրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, տարագրութիւնը գրուած լինի Հանուսով պարագայի մէջ, դեղատեսակները կեղծ են։

Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅԾԷՆ ՀԱՍՈՒՔ

ՅԻՆ ԱՆՃԱՐԱՐ ԵՕԳՈՒՐՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ ամէն տեսակ գիրքեր և տուփերներ կը կազմուին չափաւոր դիներով։ Կազմատունը ունի եւրոպական ընտիր գործիներ նորագոյն կատարելութեամբ շինուած, և կարող է ամենն տեսակ գիրքեր պատրաստել յոյժ ընտիր և հաստատուն կազմով։

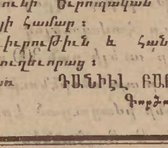

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ոչ սովոր տոն մ՝ առեմ կը բանի Լիվերբուլ և Մէնչեսթրտան գլխ.

Անուանք	Թոնով	Անուանք	Թոնով
Ադլա	3,000	Մարթա	3,000
Աէրբա	3,000	Մորոք	2,500
Պալտիք	2,500	Նանթ	2,500
Պրինիզ Ռուին	1,200	Բալիրա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Նիդիա	4,600
Տէմերարա	2,500	Նարակոա	3,000
Նպլիա	4,000	Նամսարիա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500

Քէտար չոգենաւը, նաւապետ Ֆէրկիւսըն, Լիվերբուլէն աստ հասաւ և ի մնալոյ վերստին Լիվերբուլ պիտի երթայ։

Թէվերբա չոգենաւը, նաւապետ Ճոնէս, Լիվերբուլէն աստ կ'ելլասուի մարտ 9 ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հաիլի
փաշա խան Ղալաթիա

511

ԲԱՌԱՆԵԱՆԻ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչեսթրտան և Օտեսսայ գլխ. կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնով	Նաւապետք
Ակա Սոֆիա	3,000	Գէրբ
Աբարտա	2,500	Ռոճէրս
Աբարտա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռ. Ի. Թ.
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Ռումելիա	2,800	Թոմբրոնիլ

Բաւ չոգենաւը, նաւապետ Ուոտթինկդրն, փետրուար 12 ին Պաթումէն աստ դառնալով Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Աբտոլա չոգենաւը, փետրուար 7 ին Լիվերբուլէն աստ կ'ելլասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակատար
513

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՒԱՆԴԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ընդ դէմ Անգլիոյ, կ. Գալաս և Օտեսսայ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնով	Անուանք	Թոնով
Ամասիա	2,000	Լիբանան	4,500
Անգլէս	3,000	Մարգէկ	4,300
Արկ	1,300	Մարսալն	2,500
Գասսանս	3,500	Մէլը	2,000
Գլասգոն	2,200	Գէորգ	2,000
Դրակ	2,000	Օրէգոն	5,000
Դէլոս	2,600	Օրանսոս	3,000
Գալիբոս	2,500	Օդրանդ	4,500
Գանգէս	2,400	Օդդօ	2,000
Գաբրս	2,000	Բանիֆիք	1,200
Գոսմ	2,700	Բալերմ	3,200
Տիտոս	2,500	Բաղդատ	1,700
Տօմինիս	1,800	Բիգոս	2,800
Բրաբս	2,600	Բիսմիթ	4,400
Տրագոս	2,600	Բիսմարք	3,200
Թալիքսն	800	Բոլոս	3,000
Ֆիրոս	1,700	Բոմանս	5,500
Ֆլորիտիկս	1,600	Բոմմ	3,500
Կապիլէս	5,500	Պալերմս	4,000
Կիդանս	2,200	Պաքֆս	2,000
Կօրս	1,800	Պիլիս	2,000
Կրոսնս	2,200	Սարէնգս	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիասպիս	3,000	Թրիկեր	1,300
Հիմալեարգ	1,200	Թրէսոս	2,800
Ճիոս	2,300	Քանգս	3,600
Քէլրս	2,000	Քէտոս	1600
Քրէթս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէրս	2,000	Զէրս	41,0

Մարսիս չոգենաւը, նաւապետ Միշել, ընդհանուր վաճառքով Հալէն աստ հասած պարպած և Օտեսսա ուղեւորած է։

Բրէսլաս չոգենաւը, նաւապետ Նիլսէն, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է մարտոյս 1ին և 18ին աստ կասպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն գիւրութիւններ

Ամէն մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա

514

ՈՒԵԼՍՈՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Բոլսէ գլխ. կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթումի երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անդրէլ, որ փետրուար 24ին Մարսիլիայէն և մարտ 3ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լիմէնն, որ պիտի մեկնի փետրուար 23ին։

Ուղեւոր և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագիրքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17–18 Քիւչիւք Միւլէթ
Մոմճանէ փողոց, Թիւ 141

514

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրտան գլխ. բանող

Անուանք	Թոնով	Անուանք	Թոնով
Քանորոս	4200	Օասիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիս	3000
Օամանի	4000	Ռերա	3000
Դէսսպրիս	3250	Գլասգոյ	1700
Թիպս	3250	Էդինբուրգ	800
Պոկսպրա	3250	Ադրիատ	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700
Դիքրոս	3000		

Սէսէսթրէն չոգենաւը, նաւապետ Ֆէնքինս, ամսոյս գէպի 27ին, Լիվերբուլէն աստ կ'ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըգ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՃԷՔՄԵՏ ՄՈՍ 4 ԸՆԿ
513 31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Ոչ կանոնաւորապէս կը բանի Լիվերբուլ և Մէնչեսթրտան գլխ.

Անուանք	Թոնով	Անուանք	Թոնով
Ալճերիան	2500	Ֆալսինեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆալսինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆալսինեան	3700
Ամերիկեան	2500	Իսպերիան	3500
Արապիան	3700	Իսիրիան	3500
Պալարիան	6000	Իսպրիան	3500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սպարկեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օրոթոյ	700
Էնիքշրն	3700	Բերոիան	3800
Ֆալսիան	3700	Վալենսիան	3800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէսպիան չոգենաւը, նաւապետ Գոլ, պայսր Լիվերբուլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն գիւրութիւն

Ամէն մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատերաք, Պարոնայք Ֆրէր, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներնին՝
Կ. Գոլիս, Իսմուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Գ. Գ. Քարվիր Եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահան և ընկ.
Մալդա, Ռ. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորդատոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդալ և ընկ.
512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ Ը ՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՐ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Կսկսայ ի 1 Հոկտեմբերի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ յետոյ տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՐ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

Առաւօտ	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
Պոլիս	6 47	6 50	7 43	7 42	8 44	8 43	9 42	9 42	10 20	10 39	11 47	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 44
Գումրու—դարու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22
Լենին—գարու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 10	1 41	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26
Տաղուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 31	...	5 41	...	6 29
Սամսթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34
Եէոսի—դուլ	6 37	7 10	7 41	8 42	8 33	9 10	9 31	10 4	10 46	11 4	11 45	12 15	1 24	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39
Մարզիվան	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 46	6 50
Ամասիա	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...
Քիւչիւք Զէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...

ՔԻՒԶԻՒՐ—ԶԷՔՄԷՃԷԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

Առաւօտ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1
Քիւչիւք Զէք	...	6 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...
Ա. Մէնէնտօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	...	11 20	...	1 34	...	2 33	...	...	4 48	5 39	...	6 51
Մարզիվանդ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	1 45	...	2 44	3 20	...	4 59	5 50	...	7 5
Եէոսի—դուլ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 42	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26
Սամսթիա	6 17	7 42	7 41	8 45	8 42	9 13	9 41	...	10 46	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 7	4 12	...	5 19	6 08	6 42	...
Տաղուտ փաշա	6 22	7 47	7 46	...	8 47	...	9 46